GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

Vitt.
Sv.

UR BITT VON TOKENSTRÖMS PORTFÖLJ

ILLUSTRERADE AF A. E.

FANTASIER.
TOKERIER.
RALJERIER.
FOTOGRAFIER.

STOCKHOLM
ADOLF JOHNSONS FÖRLAG.

Pris: 1 kr. 75 öre.

Ur

Spritt von Tokenströms

Portfölj

af

Gust. Teod. Gullberg

FANTASIER.

Matångornas julsymfoni.
På guldkalfvens bal.
På verldscirkus.

TOKERIER.

Framtidens grafvar.
En trupprecett i Köping.
Hur jag förjagade mina musikaliska grannar.
Ett äfventyrlig natt i ett hotell i Borås.
Petronella firar midsommar.
Petronella på auktion.

RALJERIER.

Festmiddag i de "ilskna hundarnes vänskapsklubb".
Société de Falsterbo.
En verldsberömd väggskäkta.
Blick på pressen.
Vårpoeter.
När jag skulle göra en riksdagsman.
"Politiske Kandestöbere."
När alla skulle bli adelsmän.

FOTOGRAFIER.

"Min vän patronen."
En äfventyrare.
"Gamle lektorn".
"Menschenschreck" och Den förkroppsligade fonografen.

STOCKHOLM
ADOLF JOHNSONS FÖRLAG

STOCKHOLM
TRYCKT I ANDRÉENS BOKTRYCKERI
1895.

FANTASIER

Matångornas julsymfoni.

På guldkalfvens bal.

På verlds-cirkus.

Matångornas Julsymfoni.

Öfver all verlden höjde sig röken ur millioner skorstenar.

I början fin och tunn, se'n allt tjockare och tjockare, tills den bolmat upp sig till ett väldigt moln.

Den höjde sig först sakta i den kalla vinterqvällen, steg och steg, hvirflade om, sammanträngdes och blef så tung och tjock, att den förmörkade vintergatans mjölkfärgade, oregelbundna konturer.

Och ur röken uppsteg en dunstkrets af obestämda ångor, som omsvepte verlden; ångor som kittlade näsa och gom, och kommo vatten att flyta mellan millioner menniskors käkar.

Ångorna kommo från öster, ty der börjar dagen.

Längst bort från Ryssland doftade det. Från steppens öde lilla koja höjde sig kålsoppans och

det stekta fläskets rafflande os, blandadt med den fräna stanken från tranlampan under kristusbilden af trä i rummets ena hörn.

Från Nischnie och Moskva, från Astrakan och Archangel och från Nevans stad flöto ångorna ut i verlden, ångorna från fulldukade bord, som under åtta dagar aldrig afröjas. Läckra dofter af hvitkåls- eller hönsköttfylda piroger af den delikataste smördeg, af stekar och "sliversnoj massla", af hvitlök och dålig qvass och den härligaste soppa på anka.

Ångorna hvirflade fram vester åt. I Tyskland möttes de af surkålens kittlande, skarpa doft, ettrig att lukta, som en skrällande lirenkass att höra; af knackwurstens pepparlukt och kålrotmosets sötaktiga.

Så svepte en vindflägt från söder och förde med sig den härskna smaken af olivolja, fadda maccaroni och stekta kastanier. Men den förde också med sig doften af "sicilianska vildsvinssuggor, skjutna medan vestanvind blåst, och stekta i cypriskt vin".

Vindflägten hade snuddat öfver die schöne, blaue Donau, och derifrån kom den ljufva, förledande aromen af brunhylta paprika-Hühnen, af wienerschnitzel med sardeller och citron, och den färska morgondoften af nygräddade gipfeln.

Det kom flägtar från alla håll. Aningar om "olla podrida" och tomatens fylliga sås. Från sydvest kommo dofterna af franska sallader och

legymer, af salade de laitue, petits pois och artichauts och af härliga perdreaux trüffées à la perigueux.

I matångornas symfoni i den kalla vinterqvällen saknades inga stämmor.

Gåslefvern kom från Strassburg som ett pianissimo — den skall ätas med eftertanke! — Från holländska kusten, Norges bankar och Helgolands klippor blåste ostronen in med sina friska hafstoner. Men från Albions ö stormade fram i bastoner roastbeefens, fårstekens och plumpuddingens starka, mättande, feta dunst.

Och så blåste det nordan, och vinden förde med sig dofterna ända från ultima Thule. Outhärdlig lukt af norrlänningens surströmming och jemtens mesost. Så blandades den under vägen söder ut med den allt kring sig fyllande feta doften af stekta skånska gäss och svartsoppa, af sockrade skinkor, af julgröt med russin i. Och midt i detta stinges luktorganet af lutfiskens pottaska och senapsåsens stickande lukt.

Det doftar från alla håll. Luften i hela den kristna verlden är fyld af denna doft, så full, att man knappast trodde ett ljud kunde tränga fram genom denna tjocka matånga.

Men nu knallar det till!

Det är champagnekorkar som smälla, tjocka bourgogneflaskor som proppas upp — och vinernas fina arom söker tränga sig fram. Aromen af guldgul och rosenröd champagne, af glödande

Beaune och elegisk Liebfraumilch; af eldig Falerner och ungersk drufva, rusande som en çzardás.

Men vinaromen blandas också. Den blandas upp af sura blåbärssafter och fuchsinförfalskadt rödvin, af enbärsluktande genéver och kreosotdoftande whisky, af "best imperial stout" och tyskt bier, af ryssarnes wotki, af svensk banko och svensk "glögg".

Så rycka fram efter moccabönan, de fina likörerna, allt från den långhalsade, halmomflätade maraschinon och den tjockmagade benediktinern, till den lerkrusförvarade anisetten och den sällgörande chartreusen — ja, ända ned till den hemmagjorda "pomeransen" och "rose"-likören.

Allt, allt stiger upp och blandas. Tills den doft som omsväfvar verlden är en enda outgrundlig dunstkrets af sammansatta, olikartade lukter — en dunstkrets den ingen näsa, vore det ock en Wellingtons, är stor och lång och fin nog att kunna orientera sig i.

Och dunsterna, mat- och vinångorna fylla luften natt och dag en hel vecka.

De börja samla sig omkring den 20 december, sammanträngas och förtätas allt mer, tills de den 24:de äro en kompakt massa. Så taga de af den 25:te och 26:te, minskas än mera den 27:de, men samla sig igen den 30:de och 31:sta. De hålla i sig ännu den 1:sta på det nya året,

förtätas en smula igen den 5:te och börja derefter så småningom skingra sig — för att återkomma nästa december. Astronomerna kunna räkna ut det på timmen.

Ty då är den kristna verlden ett enda kök, ett enda väldigt, uppdukadt matbord.

Är det gästabud för den gamle, store Pan? Är det en dithyramb i matos, diktad åt den alstrande jorden, åt lifsglädjen, åt vällefnaden?

Är det en hymn till buken, sjungen öfver all jordene, eller en lof- och tacksång åt den "som anskaffar födoämnen åt kreaturen?" — — —

Röken stiger och ångorna kondensera sig. Och menskligheten ligger stinn och fet, och mätt och däst på soffor och chäslonger.

— — — Det är verldens stora fest för den bleke krist, för nazarenern som törstade och svalt. Han som predikade köttets kufvande och all verldens uppgående i kärlek —

Matångornas julsymfoni (sid. 6).

På Guldkalfvens bal.

Guldkalfven ger bal. Han har den största balsal i verlden. En härlig sal, der ögat aldrig kan tröttna, så omvexlande är den. En sal, som icke stänges af andra väggar än horisontens hemlighetsfulla båge. En sal, der den yppersta parisertapetserares konst icke förmår täfla. En sal, så konstnärligt, så fantastiskt, så tjusande utstyrd. Leende dalar, härliga skogar, blånande stilla vatten och upprörda skummande haf. Brunstekta öknar, snöklädda fjell. Vajande sädesfält, stenkolsröksuppfylda städer. Tuktade boulevarder, knaggliga gränder.

Och så eklärerad sedan! Högt upp i taket himmelens strålande sol, som när "småtimmarne" komma bytes ut mot den bleka ampeln månen och hundratusen konstanta glödlampor, som kallas stjernor. Räcker det ej till så lysa i små其rummen Edisons blåa sken, gasens gula, stearinens hvita och talgdankarnes rödaktiga låga.

Då är det ljust nog!

Ty ljust skall det vara, när Guldkalfven ger bal.

Guldkalfven ger icke bal för att roa sina gäster, utan för att roa sig sjelf. Guldkalfven är en gud, en mägtig herskare öfver alla herskare och balgästerna äro trälar, eländiga trälar, som dansa i vildaste yra för en blinkning af hans ena ögonlock.

Ty när han bara blinkar, rulla guldstycken ur ögonhåren. Nickar han, flyter det floder, och skrattar han, ja, då strömmar det, då rinner det, då väller det af baraste purt guld ned öfver balsalens golf.

Då slutar dansen och trälarne kasta sig öfver guldet. De knuffas, de slås, de bitas, de slitas, de gråta och jemra, de svära och förbanna och knyta krampaktigt händerna kring de guldstycken de uppfångat.

Då njuter Guldkalfven. Guldkalfven roar sig.

Det är en gammal syndare, som kan ha roligt af sådant. Hur gammal är syndaren? Ingen vet det. Han är aldrig född. Han skall aldrig dö. De bibellärde tro att han gaf sin första bal den gången israeliterna dansade kring honom i öknen. Ack, nej! Hvarken den första eller sista! Det är hans enda nöje.

Men till balen igen!

Hör hur musiken smattrar i alla tonarter, jagande, eldande, eggande till upptåg. Aldrig ro, aldrig stillhet, aldrig lugn.

Mera, mera immerfort!

Trälarne dansa så svetten lackar, alla efter samma pipa. Och hvilken orkester sedan.

Orkesteranföraren är deras egoism, som slår takten till deras steg. Opponerar sig hjertat någon gång och vill dansa efter sin egen melodi, så blir det strax spektakel, och det går ett förvirrande, oroligt sorl genom salen.

Första violinen spelas af penningen; den har klang af guld och silfver, en förförisk klang, som lockar och hänför som sirenens sång.

Han är kapellmästarens gunstling, hans smekebarn. Han kan vända sig mot och nicka uppmuntrande åt honom midt i dansen, när han skramlar rigtigt förföriskt.

Och så är han tjocka slägten med Guldkalfven sjelf — en af han tusende barn.

Och så vet han — den fiffige kapellmästaren — att om hjertat är bångstyrigt, och taktpinnen förgäfves knackar i notställaren, så är det endast penningen som förmår att återvinna takten.

O, det är en ojemförlig första violin! Aldrig mankerar han, aldrig glömmer han sig eller låter sig bestickas af sorlet i salen att glömma sin pligt.

Men andre violen — — det är dirigentens sorgebarn, och han har väl tusen sinom tusen gånger bedt Guldkalfven gifva honom sitt afsked på grått papper.

Huru olika mot förste violinen! Han kan midt i ett jublande durackord slå an en ton i moll och börja qvintilera för sig sjelf; fantisera, leka, gråta, skratta, utan att bry sig om de andra.

Förgäfves knackar dirigenten-egoismen och slår takten med frenetisk ifver, förgäfves skramlar förste violinen med sitt guld, så det klingar genom salen. Sorgebarnet går på ändå, tills hela orkestern kommer ur takten, dirigenten lägger ned sin taktpinne och förste violinen stoppar pipan i säcken.

Men man *kan* inte afskeda honom ändå, den der bångstyrige andre violinen. Man har försökt det, men alltid måst be honom komma igen. Ty ibland kan endast *han* hjelpa. Utan honom blir det ibland ingen fart i dansen och då blir Guldkalfven onådig.

Ty han har en underlig magt i sin stråke.

Se blott, när man försöker spela bröllopsdanser utan honom! Huru man anstränger sig, är det alltid något som fattas, flygten, doften, det ljuft berusande i melodien. Andre violinen är — kärleken! Det är en vidunderlig orkester som guldkalfven består sig. Violoncellen är förnuftet. Men han får aldrig råda. Den skrikande trumpeten är äregirigheten, klarinetten de ljusa förhoppningarna, harpan de smekande drömmarne.

Tredje violinen sitter och hackar och hackar och får aldrig komma rigtigt fram, men får

heller aldrig saknas. Det är afundsjukan. Pukan mullrar, det är förargelserna, och kontrabasens grofva, dofva toner, det är hatet.

Och efter den musiken dansa trälarne.

Hvilka trälar! Svarta trälar, svarta som ebenholtz, hvita trälar, hvita som snö; gula trälar med sneda ögon och långt hår, bruna trälar, röda trälar. Alla.

De stoltaste män i hvitnande lockar och guldkraschaner på bröstet göra piruetter för Guldkalfvens fot bredvid lättfotade sömntrötta slinkor.

De skönaste qvinnor i juveler och sammet, smekande sammet och frasande siden bredvid gathörnens sluskar i multnande, misstänkta trasor.

De lärdaste, de dummaste, de fagraste, de fulaste.

Alla blandas i vimlet.

De jagas som af furier. Ögonen blixtra på en. För honom är det en njutning. Pannan svettas kallt på en annan. För honom är det ett qval. Men de jägtas, de jägta. Framåt, rundt, rundt igen och framåt. Ner, upp. Rundt.

Och Guldkalfven ler nådigt, om man dansar, dansar mycket.

Och hvad dansar man? Allt! Guldkalfven fordrar omvexling.

Se, der rusar man fram i en skrattande polka. Man hoppar, man skuttar, man struttar, till Guldkalfvens behag.

Andra vagga fram i valsens sinliga, mjuka slingrande takt, smekande, smickrande, ljugande, lismande — men mjukt, rytmiskt.

Der storma några i galopp. Hopp, hopp! Champagnens korkar smälla takten. Guldkalfven har nyss skrattat, och guld har runnit öfver de närmast stående trälarne. Derför flyga de så.

Der borta dansar man française. Man figurerar, man bugar, man krusar och tjusar. Man byter varor och ler och till slut tar man i ring och dansar rundt kring Guldkalfven, som sitter midt i salen och smilar.

Så går det natt och dag!

Men der borta i hörnen, i vinklar och vrår, dansa ärbarheten och ärligheten, tålamodet och anspråkslösheten en långsam, gammaldags menuett — och hvar gång Guldkalfven ser dit, så gäspar han, och då rinner nöd och elände och fattigdom och skam mellan hans läppar.

Men sällan, sällan trillar ett guldstycke så långt som dit.

Jo, någon gång! Och då blir det uppståndelse i salen! Det är så sällan menuettens utöfvare vinna något. Herre Gud, den är ju också så gammal, den dansen.

Och allt detta sitter Guldkalfven och ser uppå.

Han är noga om sin magt. Ibland händer det att någon djerf själ, berusad af galoppens vilda yra och förledd af Guldkalfvens uppmun-

trande blinkning — hvarvid guldslantar rinna — vill med våld få honom att skratta — då det strömmar guld — och derför kittlar honom i mungipan.

Då skrattar han till och guldet strömmar öfver den djerfve — men strax derpå vredgas han. Ty man har förgått sig mot Guldkalfvens majestät.

Man har fingrat på honom! Det är brott. Lek med honom, smickra honom, buga för honom, och du får allt. Men rör honom icke. Då blir du dömd till straff.

Det vill säga ibland — om du ej kittlat honom tillräckligt. Men kittlar du så mycket att han gapskrattar och guldet strömmar i *så* stora floder att de andra, de som äro med i galoppen, få något med, då är det ej så farligt, då blanda de bort korten för gubben, så att han inte ser hvem det var. — —

— — — — — — — — — — — — — — — —

Nu blåser orkestern upp till kotiljong, säga några.

Det är signal till slutet på balen, då Guldkalfven ej skall regera mer. Så hoppas de. Signalen ges med revolver- och dynamitskott.

Fast det smäller, så höres det ej ändå i yran.

Extra nummer, extra nummer! ropa dansörerna. Det är tids nog med kotiljongen. Klockan är ju bara barnet. Och så hänger man de otålige.

Och dansar vidare, rundt, rundt på Guldkalfvens stora bal.

På guldkalfvens bal (sid. 10).

På verlds=cirkus.

Nyår.

Det är fullt hus på cirkus Kronos — verldscirkus.

Så fullt, att några oroliga hufvuden på femte raden börja bråka och yrka på att man skall inskränka biljettförsäljningen. Annars få inte alla plats att se och beundra härrligheten.

Men bråkmakarne köras helt enkelt ut. Man tål intet gurgel.

Spänningen är stor. "På allmän begäran" har cirkusdirektören Signor Kronos införskrifvit en ny artist, som skall göra det vanskliga, för ett tusen åttahundra nittiofyra föregångare misslyckade försöket att "till allmän belåtenhet" par force rida banan rundt, utan att stappla vid hoppen öfver hindren, utan att låta dekontenansera sig af clownernas upptåg, direktörens omilda chambrière, parkettpublikens sarkasmer eller femte radens skrål och skrän.

Den väldiga cirkusen är upplyst af en strålande vintersol, och arenan är belagd med kram, i solen gnistrande snö i stället för sågspån.

Det är oro och spänning. Skall N:r 1895 lyckas bättre än sina föregångare. Skall han förverkliga de förhoppningar de förra svikit? Förhoppningar, som publiken knutit vid hvarje försök, för att alltid se dem grusade.

Regissörens klockor ringa. Malmens klang tonar ut öfver hela cirkus, från skyhöga korseller halfmånprydda klockstaplar. Det är själaringning öfver den misslyckade, det är hälsning till nybörjaren.

Nu stämmer orkestern in, förhänget drages från artisternas foyer, direktören står midt på arenan, clownerna äro färdiga, hindren uppresta tunnbanden i ordning och in rider 1895 på sin föregångares gamla ryggbrutna ök.

Stormande jubel! En åska af applåder viftningar med näsdukar, lefve, hell 1895!

En sådan liten krabat i trikåer och bälgvantar. Så djerf han ser ut, modig och full af tillförsigt.

Första tunnbandet lyser mot honom.

Det är vintern, den hårda vintern med is och snö, som kommer tusenden, millioner att hungra och frysa.

Skall han lyckas spränga det?

Man ingår vad på raderna. På femte raden sätter man in sin sista brödbit på hoppet

att han skall lyckas, medan pelshandlarne på första raden, vedhandlarne på den andra och skridskoklubbens herrar och damer på parkett reqvirera Pommery sec att läggas på is och drickas på hans fiasko.

Clown Winter håller upp tunnbandet. Direktörens piska klatschar. Han vågar språnget. Isbandet springer sönder i tusen skärfvor och splittras åt alla håll. Han kommer lyckligt ned på hästen. Hans späda kropp är sargad, men vintern är slagen för en gång och genom cirkus går en bifallsåska.

På raderna högt uppe bygger man luftslott i högan sky. Svältande skaror få nytt mod. Utslitna mödrar hoppas på bröd åt barnen. Wintern, fienden, är slagen.

* * *

Nu tumlar den lille parforceryttaren lustigt om sin häst, medan han modigt rider banan fram.

Allas blickar följa honom förtröstansfullt. Blott längst bort på venstra sidan höres ett dof mummel af missnöje. Det är folk som äro leda vid hela spektaklet, folk som inte sätta tro till direktörens löften, som vilja afsätta honom och spränga hela cirkus i luften med dynamit för att få slut på eländet. Men polisen håller de oroliga i tyglar af tvinnad hampa — — —

Se de då ej att det uppgår en ny tid. Snön på arenan har smält och späda grässtrån skjuta opp bredvid blyga sippor.

På sin pall står våren med lyftad krans, virad med doftande äppelblommor, kring hvilka svärma kärlekskranka, brokigt färgade fjärilar, surrande löften om ungdomlig kärlek, ungdomlig lycka och glödande sonetter, om nöje och njutning.

Men clown Amor, den upptågsmakaren, skall vara med. Språnget genom den unga vårens tunnband skall icke gå så lätt. Om hon icke håller det lungt och stilla kan den djerfve såra sig på Amors hvassa pil.

Men ungdomen är öfverdådig. Ryttaren kastar slängkyssar till den väna våren och är ej rädd för pilen. Icke kan den såra lifsfarligt? Icke! Dess sår äro fulla af njutning . . .

För dig kanske . . . Men icke för mig, icke för honom, icke för henne . . .

De kunna vara dödliga, förgiftande . . .

Och ängsliga ögon följa den djerfves färd.

Hallå!

Nu är han igenom. Men han blöder . . . Huru många hafva lyckligt sluppit igenom ungdomsdårskapernas pröfvande tid?

* * *

Paus. Scenförändring! Sommaren skall fram. Med glödande, värmande sol, med hög,

blå himmel, doftande blommor och qvittrande fogelsång. Med ljumma vindar och svalkande, lögande bölja.

Men också med qväfvande hetta och milliarder dödbringande mikrococker . . . De frässa deruppe i de trånga båsen på raderna, och skona ibland icke parketten.

Men ryttaren, som mognat och vuxit under färden, står nu i sin mannaålders fulla kraft. Nu skall sådden göras. Ansträngningen. Det är nu det beror, om han skall få skörda höstens frukter eller — förlora och slutligen bäras ut af stallmästarne, slagen, död, förhånad och förbannad, som hans föregångare.

Det beror på arbetet.

Han fattar hårdare tag i sin gamle Rosinantes tyglar. Han ger tecken till orkestern att falla in i raskare takt, och till direktören att pigga upp kraken med ett piskrapp.

Så bär det af. Hästen stegrar sig, slår bakut, vrenskas.

Det gäller att hålla sig fast. Ännu ett försök . . . han kastas af och rullar om i gräset.

Det går ett sorl genom salongen.

Upp igen! Framåt bara. Ett hinder är intet. Ju flera hinder ju större seger.

Blott ej tappa modet. Det är svårt att, en gång fallen af, kasta sig upp på hästryggen igen. Men icke vill du bli utburen som urspårad.

Upp igen! Genom kransen! Ju högre den hänger, ju mer är segern värd!

Språnget . . . det gick . . . Men ryttaren darrar i alla leder, senorna som han spänt till det yttersta falla slappa ner . . . det tar på krafterna, på märgen.

Och publiken förhåller sig kall.

Han har icke lyckats riktigt. Skörden skall bli klen. Den skall icke räcka till alla, som vilja dela den. De som sitta närmast skola få brorslotten, och åt de öfriga skall intet bli qvar.

Man knotar, man bullrar! Ned med nittiofem! Ned med direktören! Vi vilja vara med! Det blir larm, slagsmål, blod flyter, skott falla och dynamiten höres rulla sin åska på afstånd.

Skydd! ropar man på parkett, skydd för höstens skördar! Skydd för oss som sitta närmast.

* * *

Och under tiden rider nittiofem med sänkt hufvud och dyster min framåt. Han känner sina muskler domna vid försöket att trycka schenklarne fast i hästens magra bringa.

Hösten står der med sin krans full af mognade, gullgula ax, af skimrande, röda saftiga frukter, af all verldens goda.

Då störtar han fram. Sista språnget. Han tumlar omkring, faller och störtar till marken.

Han drar i fallet med sig kransen och dess rika håfvor rulla om på marken . . .

Då störtar publiken fram! Förgäfves griper polisen till battongerna, förgäfves skriker direktören på hjelp. Man plundrar. Parketten aktar ej för rof att taga det bästa, det mesta, och när publiken på raderna hinner fram är det ej mycket qvar.

Då blir man vild. Man slåss.

Men de som redan tagit för sig, sitta i sina loger och ängslas öfver sina skatter.

De behöfva ej vara rädda.

Militärpatrull kommer. Packet skingras och jagas åter opp på sina billiga platser.

Man krattar arénan och strör nytt sågspån öfver blodfläckarne.

Nittiofem ligger blödande och slagen qvar.

Så skickar direktören efter ett par stallmästare som bära ut liket, som de gjort med hans föregångares, och regissören framträder i svart frack och hvit halsduk samt annonserar:

"I morgon ny föreställning af monsieur 1896!"

TOKERIER

Framtidens grafvar.

En trupprecett i Köping.

Hur jag förjagade mina musikaliska grannar.

En äfventyrlig natt i ett hotell i Borås.

Petronella firar midsommar.

Petronella på auktion.

Framtidens grafvar

eller

Stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Högt ärade läsare!

Om du har liktornar, så skicka genast din yngste snutfagre telning efter en barberare som kan skära dem. Tag så på dig dina lättaste skor, sedan de blifvit väl insmorda med den gamla matoljan, som fins qvar i bordsyrtouten; axla din mantel, eller ännu bättre, låt den bli hemma; tag ett ömt farväl af de dina, Gud i hågen, och benen på ryggen, och gno som en tränad kapplöpningshäst närmaste vägen till stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Eller, om du lyckas — efter att ha betalt din skyldiga skatt åt ett älskadt konungahus, lemnat dina sista tior till ett lika älskadt prästerskap, betalt mantalspenningar och sjukhusafgift, samt köpt sommarhattar åt familjens tournyrbeprydda medlemmar, — ändå ha en silfverkrona qvar i innersta skrymslan af din por-

temonnä, så rusa genast till Brunkebergstorg, håll upp kronan, så att den speglar sig i åkaredrängens röda näsa och låt honom förespeglas en dito i drickspengar om han kör dig, kör som för lifvet till — stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Men skynda, skynda, annars kommer du för sent. Ty allt folket rusar dit. Hela Drottninggatan är svart af folk, som löper, springer, rusar, flyger mot ett enda mål: stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Jag har sett unga fagra damer, som slitit sig lösa från betraktandet af bodfönstren, och jag känner ett par ännu unga mamseller på 55 år, som läto kaffet kallna och sina vänninnors rykte vara i fred bara för att hinna till stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Det vill säga något det! Men jag känner en "diskontör" som räknade fel på räntan och till sin nackdel och det är styfvare; styfvare till och med än den unga mans sjelfbehärskning, som med studentmössa på hufvudet, pantsedlar i plånboken och husvärdens dotter i kyssattityd bakom salsdörren, lemnade detta tillfälle till en sakta och lyckliggörande läppkurtis, för att äfven han, med "vindens hastighet" rusa åstad till — stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Nu tror ni kanhända, att man vid sagda märkvärdiga stenhuggeri fortfarande kan få sin halfva öl för sju öre, eller att stenhuggaren blifvit

utnämnd till grefve, eller att Bömmelöens allt obefintliga guld genom en försynens obegripliga och underbara nyck blifvit funnet å stenhuggeriet. Men ni misstager er. För sådana småsaker bryr sig icke stockholmaren om att gå ifrån sina beqväma vanor. Es muss was Anderes sein!

Det är häller inte — — — — men jag skall ej längre kittla er nyfikenhet, icke steka er på väntans glödheta grillapparat.

Stenhuggeriet vid Nya kyrkogården lemnar närmare upplysningar om sättet att bli — odödlig, eller att, om man dör, efter döden fortfarande må som en perla i guld eller som en prins på Vanadis. Det är icke skämt, ej häller satir, det är rama allvaret, för så vidt min afhållne lärare i innanläsning icke på sin döda mull skall höra den förebråelsen, att hans visdom inte bitit på mig mer än hut på Jack the ripper.

* * *

Så står det att läsa i Dagens Nyheters Stockholms-upplaga nr 6,220.

"Grafplats att köpa

i familjegraf med sundt och och godt läge å Nya kyrkogården.

Närmare å stenhuggeriet vid Nya kyrkogården."

* * *

Märk detta ärade läsare, en grafplats med sundt och godt läge! Jag behöfver väl inte kursivera dessa ord. Ty de falla genast i ögonen. Och hvad innebära ej dessa ord? En revolution, mitt herrskap, en revolution i alla våra vanor, begrepp, föreställningar och önskningar.

Se bara på herr likbränningsdirektören till exempel. Han har hittills varit en bland dem, som ifrigast önskat få steka sina medmenniskor på sakta eld. Han har velat bygga ett helt stekeri för oss mennisko-barn, och han har lagt sig till röd peruk och röd halsduk — allt för sin idé.

Nu är han som förvandlad och har anlagt krusflor, och man kan hvarje vecka läsa i fackpressen utmärkt utredande artiklar om luftvexlingen i grafvar, författade af honom.

Doktor Ängkulle, den lärde socialisten och jag hafva hittills varit de mest blodtörstiga af Sveriges alla radikaler — och vi ha kommit öfverens om att hjelpa hvarandra broderligt, när revolutionen kommer och guillotinen sättes upp i Kungsträdgården. Han hissar bilan och jag släpper den.

Men nu, nu äro vi så förvandlade, att när doktor Ängkulle härom dagen gick ut på ängen vid Sundbyberg för att äta frukost, så kände de andre vegetarianerna ej igen honom, och jag har druckit brorskål med en medikofilare för att

af honom inhemta de första grunderna af konsten att förlänga lifvet på menniskor. Jag tog en medikofilare bara, ty han har ännu inte hunnit så långt i sjelfva läkarevetenskapen, att han tar lifvet af folk.

Och allt detta för att man uppfunnit sunda och goda begrafningsplatser.

Då tjenar det ju till intet med guillotinen, tvärtom, alla rackare skola lefva, alla de goda deremot nackas som en belöning.

* * *

Vi lefva inte längre i ångans och elektricitetens tidehvarf, vi lefva i de sunda grafvarnes.

Det är åt detta håll vi nu hafva att rikta våra ansträngningar, allt vårt arbete. Ty det är ej nog, att grafvarne äro sunda och goda, de behöfva äfven vara bekväma, snyggt och trefligt inredda.

Och det kommer, det kommer.

Ni skall få se om några år i Dagens Nyheter och Dagbladet, hela spalter de mest inbjudande annonser, annonser som skola komma er att vattnas i mun af bara förtjusning.

Till exempel.

"Passa på!

I nordvestra hörnet af Nya kyrkogården finnes en elegant graf med egen ingång, passande för en bättre riksdagsman. Stenhuggeriet anvisar."

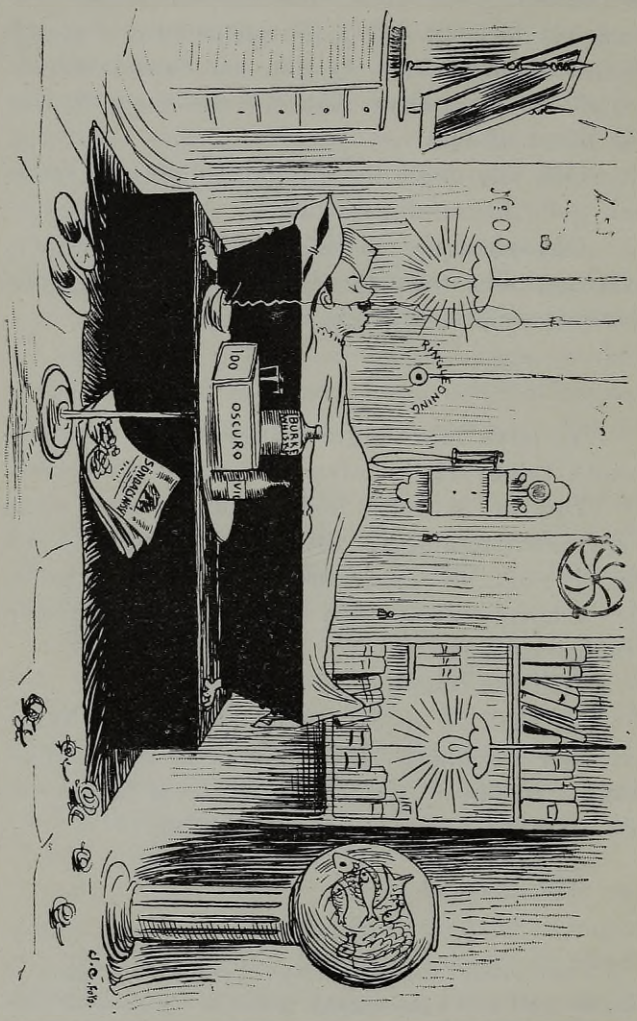
OSCURO
BURKE
SÖNDAGSMÄSS
RINGLEDNING

När så någon hederlig bondgubbe af det sammanslagna landtmannapartiet känner sig trött på motioner och beredningar, så far han åstad till stenhuggeriet, beställer sig en enkel minnesvård och går i grafven genom den egna ingången, lugn i medvetandet om att nu ändtligen få ro.

Eller:

"En större familjegraf på 8 med nutidens all bekvämligheter inredda rum finnes af en händelse ledig. Svar till Dagbladskontoret."

Det blir icke allenast öfverklassen som kommer i åtnjutande af dessa utmärkt sunda och bekväma grafvar. Nej bevars äfven underklassen bör kunna få råd att begagna dem, fastän de blir naturligtvis en smula trångboddare, att döma af följande annons:

"En hygglig arbetare, som är borta om dagarne, kan mot billigt pris få innebo i en medelålders enkas grift. Äfven fordras ett stilla och ordentligt lefverne. Adress grafven nr 2,114, östra gången Nya kyrkogården."

Eller för ungkarlar:

"Inackordering:

Ett par bättre ungherrar kunna få full inackordering med mat och egna kistor i grafven nr 5,313, vestra dödgräfvaregränd, till ett pris af 75 kr. i månaden.

Obs! Med uppassning och ljus.

* * *

Detta är framtiden, mitt herrskap! Det gifves efter detta inte en katt mer, som vill lefva, Ty, hvad är lifvet? Finnes det i lifvet riktigt goda och sunda bostäder? Ha vi icke i lifvet värdshusegare, drickspengshunger och kolerabacillen?

Lifvet mitt herrskap är icke en dröm, som den tokige poemförfattaren Calderon sagt.

Nej, lifvet är ett straff, fullt med fukt, skatter, brochyrer, sega biffar och vexelblanketter. Men vill man lefva riktigt godt, så skall man hyra sig en frisk och sund grafplats på Nya kyrkogården. Der kan man lefva nöjd som död, nöjd med sin verld, utan vrede och hat.

Ty om dessa moderna grafvar är det sant, hvad skalden så vackert sjunger då han säger:

"Grafven allt förliker!"

Och --

"Stenhuggeriet allt förklarar!"

En trupprecett i Köping.

Ett teaterminne.

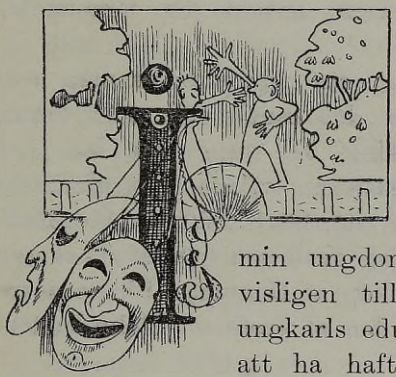

I min ungdom hörde det oafvisligen till en mycket ung ungkarls edukation — förutom att ha haft mässlingen, vara vaccinerad och kunna röka cigarr — att ha varit kär minst i *en* aktris.

Jag, som varit en ovanligt försigkommen ungdom i alla mina dar, gick ännu längre och nöjde mig icke med mindre än att förälska mig i själfva Thalia och hennes båda systrar Melpomene och Terpsichore.

Detta slags kärlek kallas annars med ett vulgärt namn teaterdille och anses af förståndiga tanter som sista död sryckningarna af en i själatåget liggande hederskänsla eller ambition.

Jag måste emellertid, kosta hvad det ville, vinna min kärleks mål.

Sedan direktör L. som då bara var en mycket lofvande talang vid landsortsscenen, hade tagit okulärbesigtning på mig, sedan gumman E . . . — gu' signe henne — gjort sig närmare underrättad om snyggheten af mina gångkläder, och sedan jag bjudit sällskapets manliga sujetter på en hel butelj punsch, ansågs jag lämplig att debutera.

Nu skulle jag, om jag vore en man med mindre känsla för det sanna och rätta, lemna en utförlig skildring af huru jag led och stred och om nätterna störde husfriden för grannarna, genom att högt deklamera drömda hjelteroller, huru jag svalt och frös för att skrapa hop medel till inköp af Hagbergs Shakespeare eller i brist deraf den af professor Bolin kastrerade dito.

Jag skulle äfven skildra de blodiga kabaler kamrater stiftade mot mig; men som det strider mot mina principer att så uppfatta en allvarlig berättares kall, så nöjer jag mig med att säga att debuten aflopp utan vidare uppseende och att jag engagerades för den respektabla lönen af 15 kr. i veckan, med skyldighet att raka af mina mustacher och köpa mig sammetsskor, så att jag kunde bli en presentabel riddare i sviten, när L. skulle spela hjelte.

Som jag dessutom ansågs vara litterärt bil-

dad, fick jag äfven i uppdrag att skrifva ut rollerna.

En stor man har sagt, att man i ett tal skall lägga vigt på att ha minst tre lysande pointer: en i början, en i midten och en i slutet.

Min teaterbana hade äfven tre lysande pointer. Den första var, när jag i Nyköpings teaterlada spelade sju roller i "Engelbrecht och hans dalkarlar", hvilket gaf vid handen att jag var en lika mångsidig som användbar skådespelare. Den andra var truppprecetten i Köping, der det anförtroddes mig det vigtiga värfvet att vara truppens kassör, och det tredje var då jag — en misskänd talang — beslöt mig för att lemna skådebanan för mina aldrig vunna triumfer.

Men det är endast om den andra pointen i min bana — truppprecetten i Köping — jag här vill berätta.

Recetten tillkom som en belöning för visad arbetsflit och ståndaktig tapperhet i strid mot ogynsamma konjunkturer. Vår direktris, som hade ett varmt och blödigt hjärta för sina sujetters brödbekymmer, hade länge beslutat gifva oss en uppmuntran. Och den behöfde vi, som bodde i Örebro — men spelade alternerande i Vesterås och Köping, hvarje dag.

I Köping lyste vi som stjärnor, och när vi reste, slogos innevånarna om de stumpar som blefvo kvar af den provisoriska scen vi byggt oss i en gymnastiksal utanför staden.

Om de ej gjorde det, så borde de ha gjort det, ty vi voro deras älsklingar. Särskildt var jag utsatt för innevånarnes sympatier, när jag om qvällarna traskade från mitt logis till "teatern", klädd i Vintersagans idylliska herdedrägt, Hamlets koketta halfburgundiska trikåer och barett eller Bröllopet på Ulfåsas respektinjagande kyllerstöflar och träsvärd.

Detta tarfvar en förklaring, på det läsaren icke skall tro att jag sitter här och ljuger.

Se, det var inte ett vanligt teaterband, utan ett honnett sällskap på 12 herrar och nästan lika många damer, hvilka alla voro primadonnor, utom garderobieren, som kallades bella donna för sin kitslighets skull.

Vi hade inga klädloger, blott ett par afskrankningar af säckväf, innanför hvilka endast hälften af sällskapet fick plats. Vi andra som voro unga, fingo kläda oss hvar vi ville, och deraf kom det sig att de goda köpingsboarna om qvällarna fingo se hela kavalkader af medeltidsriddare traska omkring på stadens högst omärkbart stensatta boulevarder.

Men affärerna gingo bra för direktrisen, och det var hufvudsaken. Huru vi andra kunde reda oss, som betalte hyra på tre ställen och måste lägga på dubbla ransoner fetsmink när det regnade, öfverlåter jag åt framtiden att uträkna. Men vi gjorde det ändå, och när vi så fyra gånger hade visat de goda Köpingsboarna huru

det var möjligt att gå i marsch efter Ulfåsas toner 12 par mänskor på ett ordinärt matbords ytvidd, utan att ramla öfver hvarandras lädersporrar eller klistra fast lösskägget på den förutgående damens prydliga skuldror; och tre gånger huru Leontes och den gamle greken blifvit vänner och fru Hermione stått staty; samt åtskilligt annat godt lika många gånger; så ansåg direktrisen att der intet vidare var att ta', och så skulle vi få en recett att dela på, för att vi varit snälla.

Det var en stormig frukost, den, hvarvid programmet för den stora dagen skulle göras upp.

Sufflören röstade på Hamlet, men som L. öfvergifvit oss för att visa de otrogna Stockholmarna hvad han dugde till, så förkastades förslaget med alla röster utom sufflörens, som förklarade att *han* kunde Hamlet utantill lika bra som L.

Jag, som redan då orättvist ansågs för att vara humorist, röstade för en "Tragedi i Wimmerby", men äfven detta förkastades, "emedan det blef så förbaskadt med afbränningar för inköp af nikt till blixtarna."

Vi beslöto slutligen att gifva "Nerkingarne".

Efter votering beslöts att intet svagdricka skulle inköpas att ha i muggarna på slåtterölet. Beslutet grundades dels på ekonomiska skäl, dels på det bellmanska "tvi svagdricka gör mig sjuk". Damerna afgåfvo reservation.

Och så kom den stora dagen, vederbörligen utpuffad i stadens tidning.

I sista stund trodde vi att spektaklet skulle få inställas, emedan komikern, som skulle spela Lasse, visat märkbara symptom af sinnesrubbning, förorsakade af ett 14 timmars kalkylerande öfver möjligheten eller icke möjligheten af att recetten skulle inbringa tillräckligt till en halfsulning af hans snedgångna skor.

Han räddades dock och återkallades till förnuftet, och nu öppnades dörrarna.

Ack mitt herskap, det var ett spännande ögonblick, när dörrarna öppnades!

Tänken eder 24 konstens hungriga döttrar och söner stående innanför ett skynke af grå domestik, med bäfvande blickar ängsligt spanande in i den okända, med darrande otålighet motsedda framtiden.

Gubben Jacques, som var äldst och kallades Anders om söndagarna, hade intagit platsen vid "ridåns" titthål; och vi andra stodo eller lågo i två led framför hvars och ens eget hål, liksom två led infanterister i strid.

Det var en vacker syn och borde bringa alla de belackare, som säga att konstens barn inte ha några tankar för ekonomien, på bättre tankar.

Vår ihärdighet kröntes med framgång. Först kom en "ståplatsare".

Tjugufem öre, mumlade Jacques mellan tänderna.

Ytterligare två ståplatsare och en "första parkett". Två och tjugufem, räknade Jacques. Fem öre pr man, sufflerade förste älskaren.

Så började publiken komma parvis, och det var svårt att räkna ut hvars och ens valör. Vi skickade maskinisten efter en griffeltafla, och jag som gått i latinskola fick i uppdrag att "ta dem i genomskärning". De uppgingo nu — publiken — till 32 och $^3/_4$-dels öre pr sujett.

En toddy och en sjuörescigarr, resten i drickspengar, kalkylerade "bofven".

Damerna, som lågo på knä i första ledet, började nu tröttna "i nedre extremiteterna". Vi bytte om led. Och nu började det komma rätt artigt med folk, hvarför "pére nobeln" föreslog beställandet af en sexa på stadshuset.

Förslaget antogs med acklamation.

Och så gick ridån upp.

Huru vi spelade? Ack såsom aldrig tillförene! Visserligen sågo vi nu med en viss beklämdhet att publikens antal icke var så stor som vi i den första glädjens uppbrusning tyckt, men det var *våra*, våra egna åskådare. Vi *själfva* skulle plocka deras pängar,

Vi tyckte riktigt att de voro våra offer, och det lät på Lasse, när han sjöng, alldeles som ville han säga till garfvaren der borta i hörnet: Din bof, hvarför sitter du på en femtioöresplats?

Men var publiken fåtalig, så var den dess "tacksammare", och under stormande applåder mottogs hvarje scen.

Endast en gång höll det på att komma smolk i mjölken, då jag, som spelade den unge studenten, kom af mig midt i kärleksförklaringen, bara för att jag försökte göra ett sista öfverslag huru mycket som skulle bli qvar se'n sexan betalts.

Ack, det var en olycklig sexa!

Den var naturligtvis beställd till klockslaget 10, då pjesen slutade och de som fingo rum i klädlogen hade klädt om sig. De andre måste gå i knäbyxor och smink för att hinna med innan faten länsats, — och jag som skulle göra opp kassan — kom sist. Då jag kom, upptäcktes af all den goda maten endast två kräftstjärtar och en rädisestjelk. De bofvarna höllo på med kaffet och hade inbjudit borgmästaren, stadsfiskalen och borstbindareåldermannen i sitt lag. Punschen gick rundt i fyllda glas, och komikern deklamerade, medan första älskarinnan kastade små fåtöljer (så kallades ögonkast på vårt språk) på borgmästaren.

Med af hunger och grämelse darrande stämma mötte jag ropet: "Der kommer kassan!" med ett iskallt: Jacques, du som är äldst, skaffa hit räkningen!

Vid detta sista ord, skarpt och kallt som en Eskilstunaknif, såg jag huru vännerna blek-

nade under sminket och komikern kastade en elegisk blick på sina stöflar — de snedgångna.

Räkningen!

Ett enda ord spridde som en orkan alla glädjens rosor hit och dit.

Räkningen!

Den kom:

Supé för 24 personer à 1,50	kr.	36,00
27 koppar kaffe à 0,20	„	5,40
6 helbuteljer punsch à 2,00	„	12,00
12 flaskor vatten à 0,20	„	2,40
Cigarrer	„	3,00
1 Roselikör (första älskarinnan)	„	0,35
1 dubbeltoddy (pére-nobeln)	„	0,75
Summa kronor		59,90

Femtionio och nittio ljöd det som ett doft eko genom rummet. Ekot var så starkt, att borgmästaren, stadsfiskalen och borstbindareåldermannen bortfördes och försvunno, som af en stark vindstöt.

Se här, sade jag, och drog upp kassan ur byxfickan och en blyerts ur annotationsboken.

32 ståplatser à 0,25	kr.	8,00
45 "parterr" à 0,50	„	22,50
22 "parkett" à 1,50	„	33,00
	kr.	63,50

Det var tyst som i öknen.

Kypare, ta' syndapängarna! Han fick och gick, och nu hade vi 3 kr. 60 öre.

De ska' delas, sa sufflören.

Ja, men jag har inte fått något af supén, sa' jag.

Gör ingenting! Fram med pluringarna, det är öfverenskommet

Det blef 15 öre pr man.

Kom hit, unge vän, sa' Jacques, du skall få en klunk af den toddy jag har qvar.

Ädle, hjärtevarme vän!

Och så gingo vi hem, och jag lade mig utan supé. Och dagen efter fick jag skulden för det dåliga resultatet af trupprecetten i Köping.

Huru jag förjagade mina musikaliska grannar.

En redaktionsbyrå kan iband vara så belägen att man ständigt störes i sitt arbete af besvärliga grannar.

Man kan t. ex. bo bredvid en smedja eller en snickerifabrik, och om man icke då till slut slår om från att vara arbetarevänlig till det grymmaste hat mot all industri, så vill jag vara skapad som en vinkelhake.

Det kan också vara småbarnsskola i huset och redaktören längtar efter att göra bekantskap med Knut Wicksell; eller dansinstitut då redaktören ruinerar sig på att strö ärter i trapporna.

Men alla, alla, både yttre och inre olyckor, öfverträffas dock af den att ha en musikalisk granne.

Jag hade en sådan en gång, och det var då jag började läsa Schopenhauer.

Men jag skall berätta er historien om mina 3, säger *tre*, musikaliska grannar, och huru jag förjagade den fjerde med 12 par korrekturborstar.

Historien är bokstafligen sann. Det var i den stad der Maurice Dengremont, hvars far var född i Cognac, och hvars mor härstammade från Brasilien, var hedersborgare.

Min redaktionsbyrå och tidningens tryckeri lågo på nedra bottnen.

Ofvanpå stod våningen öde.

Så en dag kom en ung dam med ljufva ögon — o, dessa ögon — och hyrde den. Hon var pianolärarinna!

Jag vill icke tala om hvad jag tänkte om dagarne och grubblade på om nätterna, ty strafflagen är sträng.

Men hon bodde qvar.

Tretton sättare flyttade under den tiden från mig, deraf två till hospitalet på Hisingen, och den stackars korrekturläsaren fick afsked för ett korrekturfel som ådrog mig ett tryckfrihetsåtal och 250 kronors böter, utom rättegångskostnaderna.

Det var pianolärarinnans fel. Notisen handlade om en skolfux i staden som fylde år, och bland annat hade jag skrifvit så vackert: "han älskar och umgås förtroligt med hvarje *bok*".

Nu var det blankt omöjligt för pianolärarinnan att få i fingrarne på en 13 års tös att anslå f rigtigt rent och med färdighet.

F, f, f, f, ljöd det hela dagen. Till slut blef korrekturläsaren, som sjelf spelar gitarr, så rasande att han i febern strök satsens sista bokstaf "k" och ritade i kanten ett ofantligt: f.

Och lydde satsen: "Han älskar och umgås förtroligt med hvarje *bof!*"

* * *

Efter musikläraringen kom en kontorschef.

Jag hoppades att hans principal skulle ge honom så liten lön att han inte skulle ha råd att hyra sig ett piano. Men jag bedrog mig.

Karlen hade en flygel.

Sancta Maria, hvad han spelade *väl*. Verkligen väl, och detta var ännu värre, ty tre gånger på fjorton dar kom tidningen för sent på posten och jag, som tjusad af spelet glömt mina pligter, höll på att få afsked.

Så flyttade kontoristen till Tyskland.

* * *

Nu gälde det att hindra hvar och en som egde ett instrument att hyra lokalen.

Jag satte ut vakt kring portarne för att se om något dylikt skulle smugglas in.

Jag blef dock något lugn, då jag hörde att en löjtnant nu skulle flytta in och drog in vakten. Löjtnanter blåsa endast glastrumpet.

Första och andra dagen gingo, och jag kände mig lugn och glad som aldrig förr. Icke ett ljud af instrument hade hörts ofvanifrån.

Med hjertat fullt af tacksamhet och kärlek till menskligheten satte jag mig ned att skrifva en dikt om naturens stora underbara harmoni då mitt öra träffas af en stöt, en intensiv, kraftig, uthållande bastube-ton, en ton som endast kunde frambringas genom minst 200 atmosferers tryck.

Så slog den om, blef mjukare, men lika långvarig . . . Han drillar, den bofven!

Plötsligt far jag upp, jag dansar rundt, jag slår om kull klisterburken och borrar saxen i min förtviflan rätt genom Hofbergs lexikon . . .

En violoncell blandar sina toner med bastuban. Ljuft och smekande klingar genom rymden grisars jemmer i skållhett bad, men ljufvare ändå en ostämd violoncells gnisslande toner under en svag och darrande qvinnas stråke!

Bastuban uppmuntrar violoncellen: Brum, brum!

Och violoncellen svarar tacksamt: Firulum, tirulum!

Det är en samstämmighet som är beundransvärd, och när jag fram på aftonen ligger med kalla omslag kring hufvudet, 3,000 meter från redaktionsbyrån, så säger doktorn:

— Var lugn, det är bara i början man känner sig nervös. Löjtnanten är en verklig vir-

tuos på bastuba och hans fru har spelat i akademien. Ni skall vänja er dervid, unge man.

Men vi måste inskränka bladet till femspaltigt, ty redaktören var sjuk.

* * *

Genom allehanda djefvulsk list lyckades jag å min sida så förbittra lifvet för löjtnanten att han flyttade. Och jag tillsade husvärden, som äfven egde en stor del i tidningen, att om icke han förbjöd musikaliska personer att hyra lokalen, jag icke kunde svara för tidningens ordentliga skötsel och att således utdelningsprocenten per aktie blefve klen.

Han öfverlemnade åt mig att examinera blifvande aspiranter på våningen.

Jag log. Ändtligen skulle det bli fred i huset.

Så kom en dag en gammal rik mamsell, hon var ensam med sin knähund, andligt sinnad och svärmade för Christoffer Bruun.

Hon kunde väl aldrig vara farlig; men när hon kom till trappan blef hon ledsen i synen och sade.

— Månne min kammarorgel kan fås igenom här?

Kammarorgel!!

— Jo vars, sade jag, det går — men . . . fröken är väl inte rädd för buller?

— Buller! O, min herre, mina nerver äro som väfda af luft, så fina och känsliga! Jag

tål intet buller för min död; men här är väl tyst i huset?

— Jo, här är, sade jag. Var god och stig upp i våningen, så kunna vi ju försöka om något hörs från tryckeriet.

Vi gingo. Men jag hade först satt våra 3 snällpressar i gång och stuckit en korrekturborste i hand på hvarje sättare. Bulta i pelarne! kommenderade jag.

Och så gingo vi upp. Pressarne rasslade, väsnades. Pojkarne dunkade sina borstar i de pelare som uppbära tryckeritaket, så vi gungade högt der vi gingo i våningen ofvanpå.

Och pojkarne hade förstått min diaboliska idé. De började tjuta ogudaktiga visor i takt med borstbultandet.

Fröken bleknade, grep krampaktigt min arm, den hon stödde sig på.

— Här är ju ganska tyst, sa' jag, men ty värr bullrar det kanske litet mer om nätterna då vi trycka tidningen.

Det fick hon för kammarorgel!

Jag måste bära henne ned, och jag gjorde det gerna fastän knähunden trasade sönder mina byxkanter.

Men så vardt det fred i huset så länge jag var redaktör der, ty ingen vågade bo i ett hus, der, enligt hvad fröken talat om i staden, fördes ett väsen värre än på domedag.

En äfventyrlig natt i ett hotell i Borås.

Röfvarehistoria à la Mattis.

Som ni vet var jag nära att bli ihjelslagen af menniskomassan vid Camoensfesten i Lisboa, och vid skyttefesten i Wien fick jag af våda en kula genom min chignom; vid en föreställning af svenska gymnasterna i London, der jag var med, bröt jag af mitt ena ben, men fick i ersättning strumpebandsorden att bära på det andra.

Allt det der är för mig bara bagataller och kunde på intet sätt hindra mig att infinna mig på landtbruksmötet i Borås. Som jag alltid är beredd att något skall inträffa och jag på förhand var säker på, att något skulle hända mig, så köpte jag mig, när jag for från Bruxelles en revolver i Liége af van Straetens tillverkning.

Det är för märkvärdigt hvad en revolver ändå kan injaga skräck hos folk. En gång då jag i sällskap med min man gjorde en tur genom Amerikas prärier, gick jag med revolvern

i hand mot en skara indianer, som genast gömde sig som tullsnokar. Ja — det der har jag ju berättat förr en gång — — —

Nå, — jag for till Borås.

Jag hade i min portemonnä — en liten elegant portemonnä, köpt hos Leja, fick pruta 1: 50 — just precis 125 kronor och 32 öre — vänta! kanske det var bara 31 öre — nå, det är detsamma.

Jag hade köpt min biljett och stiget upp i waggonen. Jag placerade mig så beqvämt som möjligt, och tog upp portemonän ur kjortelsäcken för att stoppa ner min biljett.

I detsamma lät jag min blick öfverfara mina medpassagerare och min uppmärksamhet fästades genast vid en obehaglig karlfysionomi.

Vet ni mitt herrskap jag har aldrig kunnat tåla karlar — det är rena sanningen. Jag tycker mera om mitt eget kön, om fruntimmer. Det är en svaghet hos mig — och herre gud, hvem har inte sin lilla svaghet.

Nå! den der otäcka karlen hade ett förskräckligt rödt skägg och, mitt herrskap, ett par riktiga banditögon.

Jag stoppade ned portemonän och spände hanen på revolvern.

Han satt fortfarande stilla. Åh, han är kanske inte så farlig som han ser ut, tänkte jag och spände ner hanen, men i detsamma fick

jag syn på hans ben, som han sträckte ut på bänken.

Du milde, hvilka ben! De voro instuckna i ett par rutiga bolstervarspantalonger af Kinna tillverkning, men man skönjde tydligt genom tyget deras ofantliga muskullöshet. Och så långa se'n! Han begagnade bestämt 40 tums byxor.

Jag beräknade hur en kapplöpning oss emellan skulle utfalla; ty att karlen ville åt min börs, det märkte jag granneligen; hvarför skulle han väl annars titta så mycket på mig?

Resultatet af min beräkning blef ofördelaktigt för mig. Han skulle ovillkorligen segra, ty mina snäfva kjortlar skulle ovillkorligen hindra mig. Det var obehagligt det der — men jag har varit ute för värre en gång i Barcelona då — ja, den der historien har jag ju också berättat förr.

Jag lugnade mig derför och började granska mina öfriga reskamrater, hvaribland fanns en ung flicka, tydligen utländska.

Jag bjöd henne på frukost i Herrljunga — afskyvärda kalfcotletter och dufvet öl, men en god frukostsnaps i ett hörn — och vi öfverenskommo att vara tillsammans i Borås.

När vi kommo dit begärde man tio kronor natten för ett rum.

Hvilken oförskämdhet!

Jag gick genast upp till Erik Josias och inlade protest häremot, som han lofvade före-

draga hos konungen, då han anlände. I annat fall hotade jag att sjelf vända mig till konungen eller statsministern.

Emellertid måste vi ta' rummet som det fans. Sjelfva rummet var inte illa, det hade snygga rödhvita gardiner och gråa tapeter, hyggliga sängar och en lavoir der

"det fans handfat, det fans kanna
tvålkopp med tvålbit i,
och inunder — hi, hi, hi,"

som Sehlstedt sjöng en gång i någon af Bonniers kalendrar.

Sedan jag låtit hemta våra kappsäckar och befallt att man skulle ställa sängarne bredvid hvarandra — begåfvo vi oss ut att bese utställningen.

Jag höll på att gå vilse en gång liksom på Campagnan i Rom — men det hör ju inte hit.

I detsamma vi gingo ned för trappan, hvad fick jag se, om inte den otäcka karlfysionomien från jernvägsvagnen.

Han slank ut genom porten.

Tydligen hade han spionerat på oss och jag tyckte mig märka att han hade en dolk i lifremmen.

Jag har visserligen strumpebandsorden och medaljen för tappra fruntimmer, men jag får verkligen erkänna, att jag började bli rädd. Jag tryckte mig närmare min följeslagerska — föresten en riktigt söt flicka — och så gingo vi

till utseendet modiga men med oroliga blickar och betraktade utställningen.

Jag hade just försjunkit i åskådandet af några glasmålerier, då jag hastigt kom att vända mig om — och, o ve! uslingen i rutiga bolstervarsbyxor stod strax bredvid mig och betraktade noga en utställning af Husqvarna vapen.

Det skymde för min blick, ty jag såg honom profva eggen af ett vapen mot sin tumnagel. Jag tror det var en sabel — kanske det var ett lieblad; nej, jag är säker på att det var en sabel. Och jag som aldrig slagits på annat än pistol och stålpenna.

Jag blef blå af fruktan ända till strumporna och vågade icke vända min blick åt det hållet.

Jag tog min reskamrat under armen och flög med större fart än de Lavals turbin kan åstadkomma. Jag stötte om kull några kakgummor i hastigheten och glömde skaka hand med en annan "flygande" korrespondent, som jag mötte på färden.

Hemåt bara, fort!

När vi kommit hem, skickade jag madamen efter en smed för att låna en hammare. Jag ville sjelf öfvertyga mig om att alla dörrlåsen höllo.

Sen jag hamrat en stund och funnit låsen goda, reglade jag dem med dubbla slag, och först nu började jag bli riktigt lugn.

Ja, det förstås, inte för min skull inte, jag

är inte rädd för min del, men för min lilla reskamrat och för mina 125 kronor och 32 öre skall ni tänka.

Det började bli sent och vi gingo till kojs. Jag lade revolvern och kontanterna på nattduks-

bordet och somnade sedan ljuft och godt. Min lilla följeslagerska hade före mig somnat. Hennes lilla fina ansigte påminde mycket der det låg på den hvita kudden om Sarah Bernhardt. Kanske inte fullt så distinguè. Jag är förtjust i Sarah Bernhardt. Men det är sant jag är nu i Borås och dit kommer hon väl ändå aldrig.

Jag somnade i den öfvertygelsen.

Jag sof oroligt. Jag drömde, att jag slogs med Kungens lifvakt. Jag drömde om mina pengar. Jag tycke mig bli skalperad af indianer.

Halfvaken reste jag mig i sängen. En ljusstråle föll på nattduksbordet, jag såg skalpen ligga der. Kallsvetten bröt fram på min panna jag famlade yrvaken efter revolvern.

I detsamma hörs ett förfärligt brakande mot min dörr och in rusade den förfärliga bofven, som förföljt mig hela dagen, med en blixtrande sabel i hand, håret på ända och hatten på håret. Jag tyckte sabeln rann af blod.

Jag reste mig upp i sängen och skrek med revolvern i hand, att jag skulle skjuta honom som en hund om han närmade sig.

Han blef tydligen förbluffad, ty han föll ned på en stol och fälde hufvudet. Jag kastade nu en blick på sängen; min kamrat var försvunnen. En annan blick på nattduksbordet. Pengarne putz weg.

Betagen af raseri började jag ropa: tjufvar, mördare, hjelp, hjelp!

Snart var hela korridoren full af folk. Jag begärde att man skulle häkta bofven och telegrafera till kontinenten efter tjufven.

Emellertid ledde man ut karlen, och nu kröp den slynan till sängkamrat fram från sitt gömställe under sängen med börsen i näfven.

Jag grep genast min börs och visade ut henne, då jag insåg, att vår slappa polis inte

skulle kunna ta reda på saken, äfven om hon blef arresterad.

Det var en förfärlig natt.

Dagen derpå ville man partout inbilla mig att mördaren var en hederlig bonde från Mark, som varit ute och "sett på kungen" och i fyllan tagit fel på dörr, ty han bodde i samma hotell som jag; att sabeln varit ett lieblad och blodet på densamma bitar af rödt omslagspapper; att flickan i förskräckelsen och villervallan krupit under sängen och att jag borde vara henne tacksam för att hon tagit börsen i förvar.

Men jag har mina funderingar för mig sjelf. Att de uslingarna varit i komplott för att råna mig, det är ju tydligt och klart.

Jag har redan satt upp en skrift till Justitieombudsmannen om saken, och jag hoppas, att han skall ta polisen i Borås i upptuktelse.

Emellertid far jag nu till Berlin för att festa och så fort jag blir utsatt för några rånare, skall jag icke försumma att skicka er en korrespondens derom.

Petronella firar midsommar.

Pingst är ju enligt Göthe och Tegnér "hänryckningens dag".

Det är möjligt att så är, men det brukar ofta vara tusan så kyligt vid den tiden.

Tacka vill jag då midsommardagen! Då strålar himlen i äkta ultramarinblått, solen ler som en clown och alla små blommor stå och nicka och nicka, och må så godt i sommarvärmen som en nyfödd hertig innanför lifstycket på sin underdåniga ammas patenterade nationalkostym.

Midsommardagen det är Petronellas dag det, och hon beslöt — det är alltid hon som beslutar — att ta mig och småbarnen med sig på en liten utflygt i det gröna.

För ändamålet köpte hon på förhand in 2 skålpund tjärtvål att tvätta ungarne om näsan med och 1 flaska sockerdricka åt mig att rumla på.

Och så gjordes matkorg i ordning förstås.

Och så kom midsommardagens morgon. Det såg litet mulet ut, hvilket jag fogligt anmärkte i hopp att få stanna hemma, men Petronella sa' att en mulen morgon gör en klar dag, och när Petronella säger något, så fins inga invändningar.

Jag bad henne åtminstone att ta vårt nya bomullsparaply med på färden, men det kom naturligtvis aldrig i fråga. Paraplyer äro gjorda för regn och fara endast illa då de begagnas i vackert väder.

Och så bar det af. Petronella först med lilla pysen och jag efter med 4- och 6-åringarne kring benen.

Vi skulle ut åt Djurgården till.

När vi kommo utåt tullen så började det stänka, hvarför jag tog upp min näsduk och bredde den öfver min nya svarta hatt. Detta var naturligtvis en demonstration mot Petronella och hon förstod piken det märkte jag, ty strax derefter fann hon att alla ungarne behöfde snytas just med *min* näsduk.

Så vandrade vi ett stycke utom staden och jag tänkte med vemod på de präktiga galoscher man kan få köpa i stan, men jag tordes inte säga någonting af fruktan för att ettåringen skulle känna behof af att begagna mina stöflar som bottforer.

Så kommo vi till en präktig skogsbacke, der skulle vi slå oss ned.

Det regnade som om himlen vore öppen, men Petronella, som alltid har rätt, påstod att det bara duggade.

Vi slogo oss således ned på utbredda schawlar och Petronella gnolade:

"Ack så härlig majsol ler" fastän vi voro midt i Juni.

Det kändes litet fuktigt att sitta der vi sutto, hvarför vi, d. v. s. jag och 4- och 6-åringarne grumsade litet. Ettåringen sa' ingenting för han kan inte tala, och skrek icke för han var mera van vid dylik fuktighet.

Men fyra och sexåringarne de knotade liflig, hvilket knot Petronella häfde genom att besluta att de skulle sitta på mina knän.

Och så blef det! Till tack för min beredvillighet blef Petronella rörd — hon blir rörd ibland — och gaf mig en sqvätt af sockerdricksbuteljen, hvilken egentligen skolat sparas till eftermiddagen. Jag ville hellre haft en tiodubbel till smörgåsen, men man super inte på en så guds vacker dag som denna förklarade Petronella.

Så bullade vi opp matkorgen i regnet.

Men nu började det regna etter värre och dito åska, som på verldens sista tid.

Regnet bildade riktiga floder omkring oss, hvilka, liksom hos Tegnér, dansade sjungande mot hafvet ner.

Allting flöt och Ni kan tänka Er mitt herrskap, huru upplifvande detta var, när jag berättar Er att ett par tre af de skinn- och benfria anjovisarne, som lågo öfverst i burken plötsligen kände sig ha fått nya födelsens bad och med ett par språng värdiga en bättre sak, fulla af lefnadslust hoppade ur burken och dansade äfven de — jag höll på att säga sjungande — — emot hafvet ner.

Som Petronella är mycket sparsam, så befallde hon mig kila efter rymlingarne och fånga dem döda eller lefvande.

Jag kaflade för den skull upp mina pantalonger och gaf mig ut på djupet af den bäck regnet bildat i backen, men mina bemödanden voro fåfänga, de hade begifvit sig och gå väl nu som bäst på bete i hafvet utanför Lysekil, väntande på att bli fångade på nytt.

När jag kom till baka, hungrig och trött så sa' Petronella att 4- och 6-åringarne hade känt sig så sugna att icke mycket mera var qvar åt mig. Resten hade regnet fört med sig. Endast en urgröpt ostkant gungade ännu som en manlös båt på vågorna.

Jag kände mig ganska hungrig och dito våt, men som en väl uppfostrad äkta man aldrig bör knota om han genom uppoffrande af något litet af sin beqvämlighet kan göra hustru och barn en smula glädje, så drack jag ut resten af sockerdrickat, tog 4- och 6-åringen på axlarne

och så bar det af hem igen, ty Petronella längtade efter varmt kaffe.

Färden hem gick lättare, och skulle ha gått lugnt om ej Petronella börjat gräla på mig för att jag nödvändigt velat ut i sådant herrans väder, jag kunde åtminstone ha tagit paraplyen med mig.

Hon kände tydligt att hon var förkyld och att hon säkert inom kort skulle gå till ett land der det aldrig regnar och der inga tyranniska äkta män finnes.

Vi voro nu nära hemmet och Petronella började gråta, och vid denna ökning i nederbörden föllo både min fickbarometer och mitt humör betydligt, medan Petronellas visade på åska och jordbäfning.

När vi kommo hem, så sa' jag att jag skulle qvista ut ett slag i stan för att hemta nyheter men gick i stället på krogen och skaffade mig ett par starka och varma omslag invärtes.

Och så vardt det morgon och afton den midsommardagen och Petronella säger till alla väninnor som fråga henne, att hon hade så roligt, så roligt och jag instämmer — naturligtvis

Petronella på auktion.

Det är rätt svårt i vintertider att hålla reda på hvart haren går, då den som makt hafver i vädret icke vill skänka oss någon snö. Detta inverkar menligt på många lifvets förhållanden, och hvad ungherrarne spara in genom uteblifvande slädpartier, det få vi gamla familjepappor punga ut med i form af dubbla kafferep, dubbla socker- och gräddräkningar och mångdubbla auktionsnotor.

Nu ser jag i andanom åtskilliga väninnor sätta kaffekoppen från sig, rynka på det lilla förtjusande luktorganet och fråga, hvad i alla dar jag egentligen har med deras kaffe att göra, hvad det rör mig om damerna gå på auktioner eller inte, eller hvad samband snön öfverhufvud taget kan ha med auktionsfreqvensen.

Jag vill då endast tillägga att liksom surlimpan har ett egendomligt inflytande på teologiska fakulteten i Lund och toppspelet öfvat ett

tydligt inflytande på de gamle grekernas lefnadsfilosofi, så har snöns vara eller icke vara ett bestämdt och betydligt inflytande på auktionerna i Brackköping.

Med snön följer en mängd nöjen: slädpartier, baler, kälkåkning etc. etc. der mammorna måste vara med. De ha således icke tid att gå på några auktioner. Men när snön går bort, hvad ska då mammorna ta sig till, om inte gå på auktioner?

Jag skulle tro att detta är en snillrikt funnen och utmärkt bindande bevisning för min sats härofvan om snöns inflytande,

Nu är ju intet ondt häri, särskildt som auktionerna äro så välvist konstruerade att det är alldeles omöjligt att köpa någonting onyttigt eller något, som man har förut i huset, på en auktion. Det kan heller aldrig komma i fråga att man betalar en vara på auktionen dyrare än man kan få den i den dagliga handeln. Nej, bevars allt på auktionerna är "scknickt und pilligt".

Hör du Jeremias, sa hustru min härom dagen till mig, du får lof att gå med mig på auktionen i dag!

Jag grep förskräckt åt plånboken och stammade: Men Petronella lilla . . .

Tyst Jeremias!

Och så gingo vi på auktionen.

Petronella satte sig längst fram vid fru Pettersson, fru Andersson, fru Lundström och

fru Nilsson. Petronella tog sina glasögon på sig och jag fick ställa mig bakom hennes stol med plånboken i näfven.

Nu började kommersen. Två hundar om ett ben och två tuppar om en höna kunna icke sända hvarandra vackrare och vänligare blickar än tvenne fruar på auktion, då de båda spekulera på samma sak

En soppskål, 15 kronor

Fem är bjudet!

Fem å femtio!

Fem å femtiofem!

Hör nu fru Pettersson, hvad ska Anderssonskan — 5 å 75! — med en soppskål, de ha ju inte råd att ha vattensoppa ens mer än en gång i månaden — 8 kronor och 50 — 9 kronor Första, andra, tredje gången — 9 kronor.

Petronella fick soppskålen. Hon har två förut men se alla goda ting äro tre.

Bär hem soppskålen, Jeremias och ge mig plånboken.

Jag gick med soppskålen men sedan smög jag mig upp på auktionen igen.

Jag satt der och gjorde studier hela dagen. Jag har aldrig varit i Monte Carlo och spelar aldrig annat än "Marjas" och Svarte Petter, så jag känner inte hur spelraseriet kan förvrida ett ansigte, men jag har fått en aning derom sedan jag varit på auktioner i Brackköping. Endast en är lugn. Det är han, som likt en

annan Zevs sitter på bordet med klubban i hand. Ett, två, tre, tredje gången, och klubban faller, det är Zevs blixt, som går direkt in i plånboken.

Så gick jag hem på qvällen. Kl. var 8.

Det var en stor folksamling utanför min bostad och jag undrade förskräckt hvad som stod på, men fann när jag kom närmare, att det endast, var stadens samtlige stadsbud och gatpojkar, som hjelptes åt att bära hem hvad Petronella köpt på auktionen. Jag stapplade in men ramlade genast innanför dörren omkull på en gunghäst, en trumma, en punschbål, (som sprack) ett stycke domestik, 6 omaka ljusstakar, 1 kassaskrin, (hvad ska det vara bra för?) 24 stycken blomsterpottor af lera och 29 af porslin, sju begagnade manshattar af olika kulör 11 par galoscher (trasiga) 6 buntar tandpetare, 3 tändstickssställ, 9 porslinsvasar att stå på byrån och 1 låda cigarrer.

Midt i högen stod Petronella, lysande, strålande som segerns gudinna.

Opp med dig Jeremias nu har du slagit sönder en bål, men det gör detsamma, den var så billig så det kan du inte tro! Förresten är detta bara småsaker, jag har mera härinne — och se här — här har jag köpt cigarrer åt dig — är jag inte snäll bara 11 kr. lådan — du ger ju 12.

Hon bröt opp lådan och bad mig lukta. Jag gjorde så men ska be få slippa göra om

det. För att göra henne till viljes, (jag gör alltid Petronella till viljes) tog jag en och tände den. Den liknade mycket en svamp och jag kunde icke få eld på den, vi hjelptes åt men det gick ändå inte. Petronella öppnade fönstret och ropade in några handfasta karlar och dessa hjelpte mig att "dra", så att jag fick eld på 11-öres-cigarren som Petronella köpt, hvilket gjorde henne mycket stolt. — Emellertid fick jag en halskatarr på kuppen.

När jag fick igen min plånbok var den tom och Petronella anmärkte att det "visst" kommer en räkning till. Jag teg.

Dagen derpå protesterade man en växel på mig men Petronella sa att det gjorde ingenting för hon hade köpt så billigt på auktionen att det var lika mycket vinst derpå som vexeln kostade mig.

Nu funderar jag att bjuda alla mina vänner på Petronellas auktionscigarrer och så gå i kompaniskap med stadens läkare, ty då kommer lungsoten att bli epidemisk. Det vore ett sätt att ta igen förlusten.

* * *

Epilog.

(Kör af stadens damer.)
Författaren skall hängas
Här är trädet
Här är repet
Hvad väger kräket?
10 pund och 18 skålp.

Hvem ska hissa honom? Det ropa vi om. 5 kronor. 5: 50, 5 och 55, 10 kronor! Första, andra, tredje gången. Tio kronor, klubban faller.

Sakta och högtidligt hissas den äreförgätne i höjden af stadens auktionsbesökande fruar, hvarefter han jordas afsides och får till grafskrift:

Det är ej nog att vara hängd
Man bör och höflig vara.

RALJERIER

Festmiddag i de "de ilskna hundarnes vänskapsklubb".
Société de Falsterbo.
En verldsberömd väggskäkta.
Blick på pressen.
Vårpoeter.
När jag skulle göra en riksdagsman.
"Politiske Kandestöbere."
När alla skulle bli adelsmän.

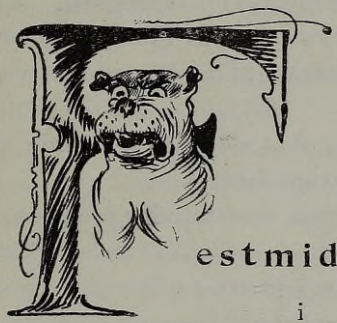

estmiddag

i

"De ilskna hundarnes vänskapsklubb".

"Mine herrar!

Verlden är ett enda stort köttben! Och vårt land är en liten mager knota af detta ben. Men det gör ingentig, låtom oss älska denna knota, vörda och ära henne. Låtom oss glömma dagens små strider om köttslamsorna, låtom oss glömma alla sidohugg och alla små kittlande nafsningar, för att nu i denna betydelsefulla stund med en munter viftning på svansarne höja ett samfäldt fyrfaldigt wow-wow för fosterlandet!"

Det var ordföranden i föreningen "De ilska hundarnes vänskapsklubb" som hade ordet.

Och han talade väl, och han var en fet och präktig dogg med silfverhalsband och hundkoja

med bolster i och biff à la Lindström hvar dag till middag.

Och hans ord funno genklang bland "De ilskna", som klubben hette i hvardagslag, och det blef ett väldigt wow-wow, så huset rungade, ty der voro en väldig mängd af de ilskna hundarne tillsammans.

Der voro stora, nobla doggar, skinande af välmåga och med värdiga later.

Och der voro fin-fina vindthundar med schabrak och gamla ruggiga gårdvarar och "söta", parfymerade knähundar, och ett par gamla trogna pudlar och taxar med krokiga ben och bandhundar, röda af ilska, och en skeppshund och fähundar, lathundar och rackare, och några vanliga bondhundar från landsorten och utsvultna "dröftehundar" och magra jagthundar, som så ofta bära rapphöns och annat godt i mun, men aldrig sjelfva få smaka.

Men nu voro de tillsammans i den stora vänskapsföreningen, som var stiftad för att visa de dåliga menniskorna, att det ändå fans något godt i verlden. Att man kunde slås om ett köttben om dagen, så håren flögo ikring, men ändock på kvällen sitta i allsköns gamman kring samma grötfat och slicka hvarandra om nosen af pur inbördes kärlek.

Ty det *fans* inbördes kärlek! Var det någon som tviflade derpå, så skulle han bara se de två finaste doggarne, som hvar morgon gnodde i kapp

så svetten rann efter en köttbit, skaka tass med hvarandra; eller se vindthunden böja sig fin och förnäm men med öm broderlighet mot skeppshunden, som var väderbiten och ful, men kunde bitas bra.

O, hvad de älskade hvarandra, då de voro tillsammans i klubben.

Se bara så belåtna och glada de se ut; — men nu höjer vindthunden sin bägare; alla resa sig på bakbenen, ty vindthunden står väl med doggen, och doggen är mäktig.

"Mine herrar, hundrackor! Kamrater!

Det är ett faktum, att vi hundar äro menskligheten välgörare! Och i grund och botten äro vi menskligheten herrar. Ty vi regera. Och icke vi öfverklasshundar endast, utan alla hundar utan undantag. Pudlarne äro trogne — som pudlar, och mina herrar, huru skulle staten bestå, om ej pudlarne lärde menskligheten trohet mot öfverheten?

Vi vindthundar lära menniskorna att vara snygga och aldrig uppträda annat än i redingot; bandhundarne vaka öfver, att inga fiender skola angripa oss, skeppshunden sofver i kyrkans skepp och vaktar religionen — ja alla, alla sträfva vi mot samma mål, fast på olika sätt. Detta mål är stort och högt, mycket högre än de krassa matbekymren.

Låtom oss förena oss i en skål — — — — — —

"För matbekymren!"

Det var en byracka som afbröt vindthunden. Och nu blef det ett gny. Herrskapshundarne blefvo indignerade, och ett par gårdvarar grumsade.

Men byrackan vardt ej rädd. Han reste sig morrande:

"Maten är halfva födan, mine herrar, låtom oss höja en bägare för arbetet, som skaffar oss föda, för arbetarne — — — — —."

"Ned med honom! Här ska' vi roa oss! Äro vi inte goda vänner? I morgon blir det annan dans."

Och byrackan teg, men jagthundarne gläfste bifall till honom.

Och det blef sorl och supning och brorskålar, ty alla voro de goda vänner. Och de blängde aldrig snedt på hvarandra eller visade tänder eller "borstade sig", utan voro belefvade. Och der var ingen, ingen enda af dem, som afundades den andre eller ville röfva så mycket som en matbit från honom. Ty de voro så väl uppfostrade.

Men nu är middagen serverad, och de torka sig om nosarne. Doggarne se mätta och jagthundarne svultna ut.

Och nu få de mat efter följande

Menu:

Hors d'oeuvre.

Soppa:

Soupe à la stora ord med pratfrikadeller.

Fisk:

Varma fiskar med smädelser.
Fula fiskar (ofjällade).
Hala ålar med pikant sås.
Sjötunga med svarfvade fraser.

Blandadt kött:

Omstufvade lögner med "svampen på!"
Arga kattor med rifvet skinn.
Råbiff med kapris(er).
Breda remmar ur andras hud.
Krökta ryggar med svalstjertar och lull-lull.
Trakasserade hufvudtitlar med onda anslag.
Silade mygg och svalda kameler.

Stek:

Anka med svag dementi.
Fårstek med ordsvammel.
Rödkammade ungtuppar med skarpsås.
Budget med hundgläfs.
Uppätna fiender med hull och hår.
Grodor (stor mängd).

Efterrätter:

Kaka, som söker maka.
Vindböjtlar, insyltade.
Förlöpningar med efterslängar.
"Kältringer og Vrövl" (danskt småbröd).

Dessert:

Glace (afkylande medel).

Vins:

Guldkrona (endast för doggarne).
Piccardon (för pudlarne och skeppshunden).
Lacrymæ christi (för gårdvararne).
Pumpenheimer (för jagthundarne).

Efter middagen steg glädjen högt i tak, och verlden har aldrig förut hört sådana skallande wow-wow, som nu höjdes. Och de hundar, som kunde göra konster, fingo komma fram och roa de gamle, och man höll tal för hundfruntimbren och för valparna, ja till och med för kissarne, som annars äro mindre väl sedda. Men jagthundarne, som bara fått pumpenheimer, gingo omkring och voro missbelåtna och morrade och hade vattuskräck.

Men det märkte ingen, ty de trodde de hade roligt och att de älskade hvarandra.

Nu kommo bålarne — ty gentila hundar bestå sig med bålar — och nu haglade talen och skålarne, och man skickade af adresser.

Det var en bandhund, som väckte förlag om en adress till en utländsk stöfvare, som hade ämnat hedra "de ilskna" med sin närvaro!

"Mine hundar!

Stöfvaren är af god race. Han älskar också köttben, men inte vårt. Derför kunna vi i endrägt samlas om att skicka honom vår helsning!"

Bravo, inskäller!

Och så ritade man en adress till honom — och belåtenheten var allmän.

Man älskade hela verlden, både "Skick" och "Fason" och menniskorna, och till slut väckte en

dogg förslag om, att man äfven borde hedra menniskorna med en adress.

Nu ref man sina tassar och krumbugtade på svansarne, ty man visste ej, hvilka menniskor man skulle hedra.

Men en pointer gaf det förlösande ordet:

"Fins det några menniskor, talade han med inspirerad stämma, som äro mera värdiga vår hyllning, vår kärlek, vår aktning, än våra vänner tidningsskrifvarne?"

Nej, nej, ropades i korus.

"De äro såsom vi, de stå oss närmast! De äro inte nosgranna, det äro vi inte heller! Somliga gå med munkorg liksom många af oss, och de hafva sin rötmånad (december) liksom vi. De slåss om köttstycken som vi, och somliga hafva rabies som vi. De betala skatt som vi och stå under polisuppsigt som vi. De äro brokota som vi och ha väderkorn som vi.

Tidningsskrifvarne, mine herrar, äro våra bröder, våra vänner. Och de likna oss. De hafva äfven en klubb, der de samlas ibland i vänskap. Låtom oss skicka en adress till dem!"

Ett hundrafaldt hurra följde på detta och så skref man:

"De ilskna hundarnes vänskapsklubb, samlad till fredlig munhuggning och ömsesidigt gyckel sänder sina herrar och beskyddare i tidnings-

skrifvareföreningen sin hjertliga helsning och lyckönskan.

På klubbens vägnar:

Prick,
ordförande.

Punkt,
sekreterare.

Adressen gjorde effekt; den afskickades, och man väntar på svar.

Men det kommer nog inte. —

Men middagen är slut, det börjar bli kväll och månen, hundarnes gamle fiende, går upp på himmelen.

Hundarne börja längta hem.

Ty i morgon är åter en dag. Och ingen klubbdag, utan en arbetsdag. Då gäller det, hvem som har starkaste tänder och gröfsta skinn.

"Matfrågan" står åter på tapeten; "*vänskaps*-klubben" är glömd, totalt glömd till nästa kvartal.

La société de Falsterbo.

Skildrad af S. v. T.

Grefve Paul Vasili till S. v. T.

Mon chèr!

Jag ser i Nya Dagl. Alleh. att ett pris är utfäst på den bästa skildringen af det fordomtima lifvet i Falsterbo och Skanör. Jag önskar täfla om detta pris och hoppas vinna det, likasom jag vunnit priset för mina skildringar af salongslifvet i andra märkliga städer, såsom Petersburg, Madrid och Berlin. Men det är så länge sedan jag var i Falsterbo, att mitt minne behöfde uppfriskas litet, hvarför jag vågar be eder att sända mig en liten promemoria om förhållandena. Jag vet att ni gerna gör en kollega denna tjenst.

Ni tycker kanske att Falsterbo icke är värd min uppmärksamhet, och det är sant att Falsterbo icke är någon stor stad, men ni bör komma i håg att Falsterbo är den svenska civilisationens utpost mot söder, och således af en viss betydelse för den kulturhistoriska forskningen.

Och för att kunna skrifva dess fordomtima historia är det nödvändigt att känna dess närvarande.

Jag motser edert vänliga svar härå.

Er förbundne

Paul Vasili.

* * *

S. v. T. till Paul Vasili:

Herr grefve!

Ehuru jag icke tilltror mig förmågan att värdigt utföra ert smickrande uppdrag, har jag ändå vågat ett försök, och sänder eder härmed en promemoria i tio kapitel och en "återblick".

Med stor beundran

S. v. T.

* * *

P. M. till

La société de Falsterbo.

Kap. I. Den kungliga familjen.

Falsterbo älskar konungahuset, men ser det sällan, annat än på fotografier öfver Gustaf Adolfs torg, hvilka en spekulativ fotograf från Stockholm låtit uthänga i stadens enda boklåda.

Falsterbo tycker att huset är både stort och vackert, fast något fyrkantigt, jemfördt med den lokala arkitekturen.

Konungen är mycket populär, icke minst när han visar sig på framsidan af i riket gångbart mynt. Men det är ondt om sådant i Falsterbo. Personligen har h. m:t aldrig visat sig för denna stads invånare.

Icke heller *drottningen,* hvaremot det i hvarje bättre salong i Falsterbo fins en litografi af *kronprinsen* och *kronprinsessan.*

Prins Bernadotte har, i anledning af de bekanta Falsterbo ref, ännu ej officielt besökt Falsterbo, likasom bristen på en presentabel häst i staden hindrat dess myndigheter att dit inbjuda *prins Carl.* Deremot väntas att *prins Eugen* på hemresan från Paris incognito skall besöka staden för att måla af borgmästarens pittoreskt belägna residens.

Kap. II. Riksdagen.

För riksdagen hyser Falsterbo ett stort intresse och staden representeras af en fjerdedels major.

På senare tiden har en stark sträfvan gjort sig gällande att få tull på all den sand, som från den skånska slätten hvirflar in öfver staden, begrafver dess näringar och hotar staden med undergång. "Falsterbo för falsterboiterna" är detta partis lösen, medan motpartiet, som vill att staden skall vara utan skydd för sanden, påstår att allt i hop är bara puder.

Man hoppas dock att majoren skall finna den rätta medelvägen.

Kap. III. Ministèren.

Ministèren är populär i Falsterbo, hvilket väl icke beror på stadens aflägsenhet från landets stora centrum, hufvudstaden. Ett undantag lär dock göras för ecklesiastikministern, som allt för länge lär ha stått undrande och spörjande huru vida klockaren skulle bo i Falsterbo eller syskonstaden Skanör.

Något beslut är ännu ej fattadt härom, hvarför klockaren fortfarande lefver mellan tvenne verldar.

Af lokalpatriotiska skäl håller man starkt på utrikesministern.

Kap. IV. Politiska förhållanden.

Staden är delad i två politiska partier, med borgmästaren i spetsen för det konservativt-protektionistiskt-fosterländska, och stadens hökare i têten för det radikala. Borgmästarepartiets organ är "Falsterbopatrioten", hökarens "Falsterbosqvallret".

Stor sensation uppstod nyligen, då hökaren vägrade att slå in ett lod snus af Kockums n:r 1 i en strut af Patrioten, som borgmästaren framräckte.

Men motpartiet hämnades genom att alltid steka sin norska sill om måndagsmorgnarne i Sqvallrets papper.

För tryckfrihetsfrågan har man ringa intresse, men desto mera för teatrarnes framtid. Staden har visserligen både press och teater, men pressen är så beskedlig i allmänhet, att ingen annan tryckfrihetslag behöfs än stadsfiskalens käpp.

Kap. V. Konsten.

Som sagdt, staden har en teater, men drätselkammaren har nekat att utanordna penningar till behöfliga stearinljus, emedan teatern är eldfarlig.

Konsten står just icke högt. Den lyriska afdelningen ligger nere, emedan scenen är så låg, att tenorerna icke kunna gå tillräckligt högt, och källaren så grund att basarne icke kunna gå tillräckligt djupt. Dertill kommer att vår störste tenorbaryton icke kan komma in genom dörren, hvarför icke heller denna röstart är representerad.

Man hoppas emellertid att någon gång i framtiden få en tenor liten nog att få plats både för sin kropp och sin röst, i synnerhet om man tar ett litet hål i taket.

Med den dramatiska afdelningen är det lika illa ställdt.

Den förnämste skådespelaren, mästaren i replikens konst, förkylde sig nyligen svårt genom

korsdrag. Teaterns scen är nemligen så smal, att båda sidodörrarna alltid måste stå öppna när han skall understryka sina berömda repliker med sina ännu berömdare gester med knäna och armarne.

Den största skådespelerskan har ej heller på länge kunnat uppträda, emedan hon alltid stöter hufvudet i taket, när hon stiger upp på kothurnen.

Nu ämnar man lägga ned teatrarne, ty man har icke råd att bygga om dem, och vill inte låta en aktör från Skanör taga konsten på entreprenad, emedan denne aktör är så liten, att det kanske skulle lyckas för honom att få plats nog i det gamla Thaliatemplet.

Kap. VI. Diplomatiska kåren

framvisar inga synnerligen utmärkta exemplar. Allt sedan Blanche skämtade med diplomatiska kåren i Vimmerby har heller ingen rigtig diplomat velat slå sig ned i Falsterbo.

Kap. VII. Pressen.

Pressen står mycket högt i Falsterbo, som har flera dagliga och en mängd veckotidningar.

Tidningarna i Falsterbo befatta sig aldrig med småsaker, sätta aldrig ner hvarandra inbördes och kifvas aldrig om prenumerantsiffror, såsom seden är i andra städer.

Äfven har Falsterbo en mängd landsortskorrespondenter, som aldrig säga ett osant ord.

Den illustrerade pressen har en oerhörd spridning, på grund af falsterboiternas utomordentliga sinne för skön konst.

Kap. VIII. Den sociala frågan

har ännu icke hunnit till Falsterbo, men grasserar svårt i systerstaden Skanör, som är en radikal stad, med en osedlig literatur och en venstervriden borgmästare.

Man funderar dock på att skaffa sig en bit social fråga genom att utfärda ett dekret, som förbjuder stadens skräddaregesäller att prata skräp om lördagsqvällarne.

Huru vida detta skall lyckas är ännu osäkert.

Kap. IX. Sedligheten.

Det sedliga tillståndet i Falsterbo är icke blott godt, utan vida berömdt.

Man har aldrig läst Strindberg, och aktriser utan orlofssedel få inte äta i bättre damsällskap.

Man kan säga, att i detta hänseende är Falsterbo ett mönster för det öfriga landet.

Kap. X. Literaturen,

som i Falsterbo aldrig velat rigtigt blomstra, på grund af stadens närhet till den stora kontinen-

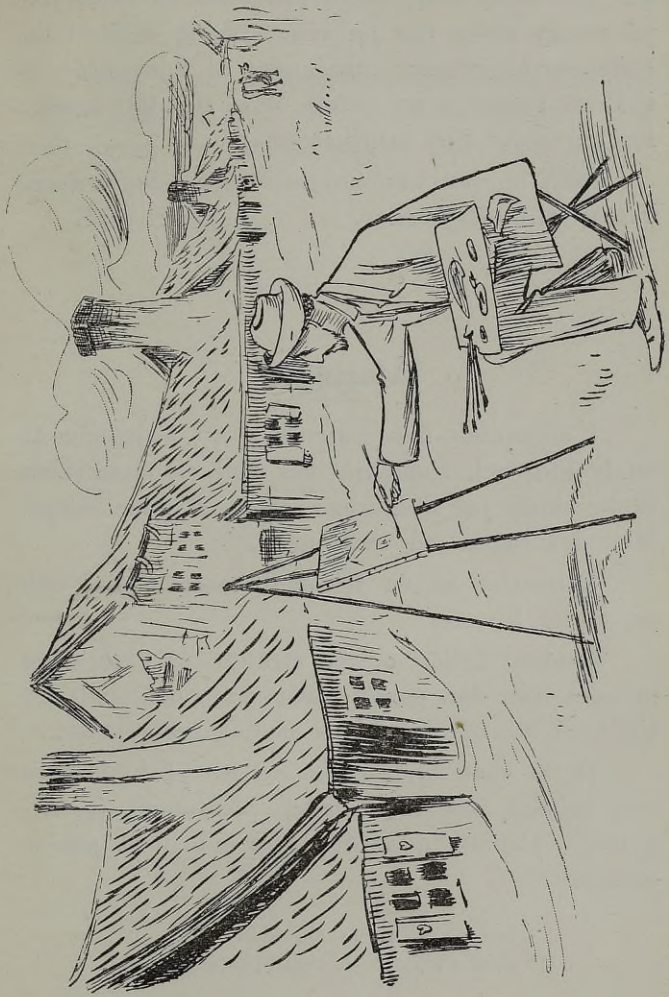

ten med dess rika, hit öfverflyttade literatur, har på senare tiden fått en viss höjning, sedan bokförläggarne genom antagandet af konventionen i Bern tvungits att betala ända till 150 kronor för en större god originalroman.

Man hoppas kunna i en framtid stegra detta belopp till 175 kronor.

Återblick.

I allmänhet kan man säga, att Falsterbo är en lycklig och framåtgående stad, och om tiden tillåte skulle jag framdraga många exempel derpå. Men det sagda må vara nog.

Falsterbo är en fri stad, med en stor och ärevördig historia.

Staden håller också strängt på sina stora minnen från den gamla goda tiden och skall alltid veta att motstå tidens nedbrytande idéer.

Detta skall lyckas, om staden alltid i svåra och mörka och onda tider påminner sig sitt gamla valspråk och låter det elda dess ståndaktighet:

"När Kristus lät sig föda
Stod Skanör och Falsterbo i gröda."

* * *

P. S.

Herr Grefve!

Detta är min lilla promemoria. Kan ni hafva någon nytta af den samma blefve jag glad och skall gerna när den utkommer öfversätta er bok: "La société de Falsterbo".

Eder tillgifne

S. v. T.

En verldsberömd väggskäkta.

Historisk—politisk—etnografisk—literär studie.

Ska' vi komma öfverens om att inte bitas?" sa' vargen till räfven.

Och de kommo öfverens, ty de tillhörde en civiliserad nation, men de små söta husdjuren i den Peranska presidentens villa på Prinkipo i Marmorasjön äro inte civiliserade, de.

Ska' vi komma öfverens om att bitas? sa' oldpappa för husdjuren, en gammal hederlig prisse, som inte smakat kristet blod se'n sin späda barndom, utan snaskat murkna panelningar i så många år, att han fått träsmak i munnen och led af hypokondri.

De andra husdjuren, som enligt tidningarnes telegrafiska meddelanden uppgingo till oräkneliga legioner, reste sig på bakbenen, torkade sig om mun med framtassarne och instämde med den siste värde talaren: Det ska' vi visst det!

Och nu blef det ett hviskande och ett tassande och ett hvässande af sugverktygen, så det

var förskräckligt. Ty på den första natt som kom skulle h. m:t drottningen af Laputa och h. m:t hertigen af Knallebygd och fina mjukhyllta fruntimmer och kraftiga blodfulla hofkavaljerer sofva i villan.

Och det vattnades i mun på husdjuren som ätit panelningar så länge.

* * *

Och så föll det natt på! Och det blef tyst och skumt och riktigt sömndejligt för de höga resenärerna, som voro trötta och medtagna.

Och de lade sig alla — sedan de läst sina böner — och så sofvo de, sofvo rättfärdighetens sömn.

* * *

O, det var så tyst och lugnt. Intet ljud; men nu kommo husdjuren, de mylrade ur springor, de döko upp bak tapeter, de krälade öfver mattor och slunko fram ur bolster. Hundra, tusen, millioner.

Jag tar drottningen, sa' oldpappa! Det är min rätt, ty jag är adelsman.

Gå på med det, hviskade de unge, vi ta hoffröknarne vi — de äro finare i skinnet.

Och vi prinsen, läspade husdjursflickorna. Han ska' vara så söt.

Och de blygdes icke de äreförgätne. Kyska lemmar oskärades, ljufva drömmar störtes, ingenting var heligt för dem, de frassade — ack så de smorde sig, de barbarerna.

Aj!

Det var en hoffröken.

Fan anamma!

Det var en kavaljer, för kavaljererna svära också — när drottningen sofver.

Aj, aj — mon dieu, mon dieu!

Det var ytterligare en hoffröken.

Prinsarne kunde ej förstå hvad detta var för ett spektakel, men de vände på sig och kavaljererna vände på sig och vredo sig och hoffröknarne och kammarjungfrurna och kammartjenarne de vände på sig så det knakade och knastrade och det blef ett buller och gny, så innevånarne i Prinkipo rusade i nattlinnen ner i sina källare — ty de trodde jordbäfning kom.

Men drottningen sof ännu, ty oldpappa var för gammal och slö att kunna bitas hårdt — och hon var den enda som läst sina aftonböner, alla aftonbönerna.

Men nu fick han förstärkning och — — Hjelp! hjelp —

Det var drottningen och hon var yrvaken.

Nu rusade hela hofvet upp, och det blef uppståndelse i negligé, och larm och eau de cologne.

Och husdjuren kröpo förskräckta och kilade mätta hem, men oldpappa satt kvar der han satt — han kunde icke vika, blott falla som Carl den tolfte.

Och hennes majestät såg på honom och kände honom inte, men en rabulist var det och en radikal och en hedning, ty han var röd!

Kom så kammarpigan, och hon ropade hoffröken — men hon fick icke lof att rädda drottningen, af anständighetsskäl — utan gamla erfarna öfverhofmästarinnan skulle ta' oldpappa i kalufven.

Och alla kavaljererna voro under tiden på jagt efter en tång och de funno en — och gåfvo den åt den erfarna.

Jag dräper honom, skrek hon.

Nej, nej. Nu blef det en kinkig kasus.

Hvad ska' djurskyddsföreningen säga? — undrade den fromma drottningen.

Och utrikesministern? Den här är ju en turkisk undersåte.

Här måste telegraferas! Men vakta på honom att han inte gnor sin väg. Och fyra hoffröknar höllo oldpappa på en natthandduk, medan det telegraferades.

Kungen i Laputa väcktes och utrikesministern med, och grefve Hundsvans i djurskyddsföreningen och fru Mönsterhjelm i federationen, och de inflytelserikaste af landtmannapartiet och baron von Värnpligt i generalstaben.

Det kan bli en *casus belli* sa' von Värnpligt förnöjd.

Ska' vi ta en skiljedomare sa' utrikesministern, kungen af Danmark till exempel.

Framförallt måste vi vara neutrala sa' kungen.

Knäpp 'en, sa patron Dystad af landtmannapartiet.

Så telegraferades det:

"Drottningen af Laputa!

Prinkipo.

Bind våldsverkaren; men döda honom inte för då blir grefve Hundsvans ledsen. Vi ska' ha skiljedomstol, och en kongress. Sultanen måste underrättas. Vidare i morgon. *O.*"

Fru Mönsterhjelm telegraferade:

"Är det ett handjur, så föraktar jag honom, men är det ett hondjur, ett af dessa förförda stackars kräk, som det är så godt om hos hundturken, så bevara henne väl. Med lämplig behandling i mitt hem för förvillade qvinspersoner kan hon kanske räddas och återföras i den himmelska nåden. *Nathalia.*"

Nu blef det ett skrifvande och ett telegraferande och ett konsulterande.

Och kungen af Danmak telegraferade:

"Kære Fætter!

Det var skam heller ingen daarlig Idé. Hvis der ingenting bliver av med den russisk-engelske Comædie —

vil det blive mig en sand Fornöjelse at staa dem til Tjeneste i denne delikate Sag. *Kristian.*

P. S. Venlig Hilsen fra Estrup og lille söde Cohn *D. s.*"

Och så kommo drottningen och prinsarne och följe hem och hade oldpappa med sig i ett förgyldt etui. Han undersöktes men befanns vara maskulin. Fru Mönsterhjelm blef ledsen, men veterinärprofessorn som konstaterade könet sa' att han var ur beväringsåldern och inte farlig för federationen, hvilket lugnade henne.

Och det politiska lugnet bibehölls lyckligt, tack vare kung Kristian — men hvad skulle man göra med oldpappa?

Döda honom kunde man ej, ty nu mera tillhörde han ju på sätt och vis slägten, sedan han hade Laputianskt blod i ådrorna.

Det blef en ny fråga — en kinkig en. Men hofmännen äro sluga. Och det beslöts i sittande konselj att oldpappa skulle utnämnas till konglig-hof-solo-skäkta.

Och hofheraldikern fick 1,000 kronor i anslag för att forska efter och utgifva hans ättartaflor.

Och han inskrefs på Riddarhuset.

Och hofpoeten fick 500 kronor för att skrifva en lofsång öfver honom, såsom motsats till en elak historia i samma genre af den syndaren Strindberg.

Svenska akademien utfäste ett hedersaccessit för den bästa literaturhistoriska jemförelsen mellan loppan i Faust och skäktan i Prinkipo, om hvilket pris de lärda herrarne ännu tvista.

Och när han dör — skäktan förstås — så skall man sätta upp honom på en piedestal i nordiska museets nya palats.

Och så har den gamla pankan gått till odödligheten. —

* * *

Ofvan omsorgsfullt biograferade kongl. hofsolo-väggpanka kommer nog att dö af vällefnad och ledgångsreumatism — som det anstår en öfverklasskäkta, och i motsats till underklasskräken af samma species, hvilka vanligen dö af slag, eller öfverhufvud taget få ett våldsamt slut på lifvet.

Som till exempel skäktorna i Strömstad! Ja, ja inte alla, men några tusen exemplar som jag lärde känna der en natt.

Det var alldeles som i Prinkipo — fast inte så gentilt förstås, ty det var bara ett gafvelrum tre trappor upp i ett ruckel på en bergsknatte. Och det fans bara en säng, för två trötta resenärer.

Men när sämjan är god går det för sig — och det hade gått om inte pankorna varit.

Min kamrat var en gammal medicinare, som var van vid obduktioner, men när vi dräpt så

många att golfvet var rödt, blef han blek. Ty det kommo immer nya, friska trupper.

Vi slogos med stöflar och stöfvelknektar, vi spolade med vattenkaraffer och handkannor.

Men intet hjelpte.

Tusen och åter tusen kommo fram.

Vi beslöto att offra konjaken i respluntan, men inte ens det halp. De tycktes vara vana vid svafvelsyra. Den bara piggade upp dem, de kanaljerna.

Vi voro nära förtviflans gräns då min vän fick en ljus idé.

Han störtade till fönstret, slog upp det. Det var minst tjugufem fot till marken.

Hvad är meningen sa' jag.

Tyst gosse! Det vore väl fan om inte det här ska bita! Och han störtade sig med dödsförakt in bland massan af pankor, grep en baddare med tumme och pekfinger, rusade fram till fönstret och höll det förskräckta kräket öfver afgrunden.

Pankan sprattlade, hon darrade. Hon hade trotsat tusen dödar. Slukat ett par hundra burkar insektspulver, stått emot potatisstötar och svafvelsyrekonjak — men detta — detta var förfärligt.

Hon hisnade — det var så högt så högt, om hon ändå haft ett par af Kuntzes guttaperkagaloscher på sig.

Hon vände sina ängsligt bedjande ögon mot

honom, som höll henne. Men han var hård. Han släpte henne. Hon försvann i natten.

Och vi skaffade oss skoflar och skopor och slefvade ut ett par millioner. Och så fingo vi ändtligen sofva.

Men på morgonen gjorde medicinaren medico-legal-besiktning på millionerna nedanför.

Ser du, sa' han med triumferande min, jag kunde ge mig fan på det!

De ha dött af — svindel!

* * *

Så olika kan det bära sig. För en bär det upp mot lyckans, ärans och maktens höjder; för en annan bär det ner, ner för Vaberget i Strömstad.

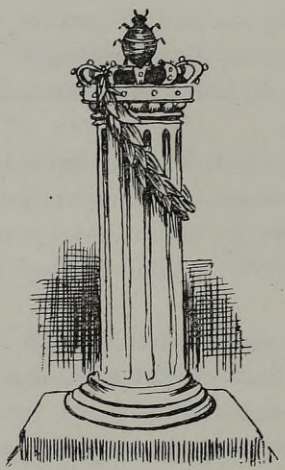

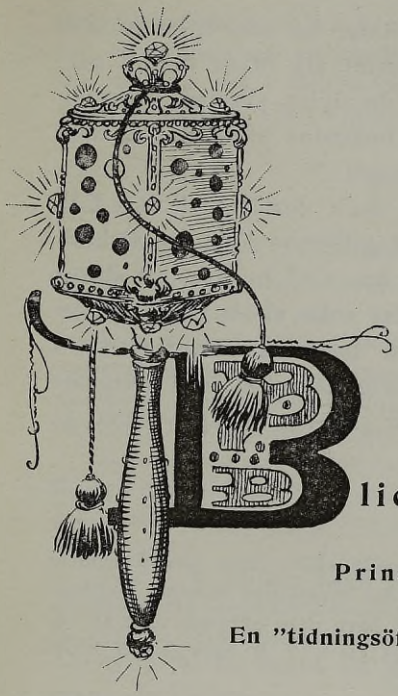

Blick på pressen.

Prinsens skramla
eller
En "tidningsöfversigt" i "Gråkappan".

I denna stund debatteras öfver hela vårt land en högst vigtig och för samhället betydelsefull fråga.

Det är kongl. maj:ts nådiga proposition till riksdagen om medel till inköp af en skramla af guld till h. k. h. hertigen af Norrland.

Skramlan skall beställas hos någon af våra förnämste guldsmeder och stenarne inuti den äro ämnade att blifva mindre diamanter eller i nödfall rubiner.

Såsom var att vänta ha åtskilliga af den usla pressens organ kastat sig öfver denna sak, under påstående att en dylik skramla vore en lyxartikel som borde bekostas af h. k. h:s herr fader h. k. h. kronprinsen.

Lyckligtvis hyser dock flertalet af vårt folk en så djupt rotad hängifvenhet för ett älskadt konungahus att man har skäl hoppas att dessa skandalpressens infamier icke skola vinna gehör.

Den *goda* pressen har också sagt sitt ord och vi vilja här meddela några af de förnämstas uttalanden i denna för hvarje svenskt sinne så vigtiga angelägenhet.

Väktaren yttrar:

Vår Herre Frälsare sade sjelf: låter barnen komma till mig etc. Han visar der otvetydigt barnens guddomliga betydelse, och då ett barn utan skramla icke är något barn så är det tydligt att h. k. h. hertigen af Norrland måste ha en skramla.

Men den allt mer djerft framträdande otron spottar och hånar allt heligt, allt guddomligt; dess fräckhet är utan gränser.

Men vi skola stå såsom trogne tjenare och instämma i h. k. h:s rop: *Låter skramlan komma till mig!*

* * *

Den högt ansedda "*Posten*" yttrar:

De tjockhufvade bondlurkarnes många lif- och husorgan ta nu munnen fulla och skräna mot anslaget till

en guldskramla åt h. k.h h. ertigen af Norrland, men vi äro öfvertygade om att intelligensen skall veta att häfda sin ställning och i nödfall sjelfve, utan bondpartiets och slöddrets hjelp, skramla hop pengar till skramlan.

* * *

"*Trumpetens*" qvicke krönikör skrifver:

Då jag var liten — gudbevars, e. k. h., *så* liten som e. k. h. är har *jag* aldrig dristat mig vara — hade jag också en skramla, hvilken bestod af på en gammal infanterisabel uppträdda radikalskallar, kasserade korfstoppningshorn och torkade produkter från fähuset (der jag sedermera mycket uppehöll mig och trifdes).

Det är synd att jag inte har den qvar, emedan lagårdsfogden slog sönder den på mig — några tum nedan ryggen — en gång då jag som ofta sedan var en smula oförskämd.

Men hade jag den skulle jag skänka den till svenska riksdagen att begagnas som nedtystningsmedel hvarje gång de radikala skrikhalsarne öppna käften.

(E. k. h. får förlåta att jag är lite grof i mun, men det är ett naturfel.)

* * *

"*Svensken*" yttrar sig på följande kärnfriska och högstämda sätt:

En skramla måste beviljas! Vill ej riksdagen med godo bevilja medlen, skall den tvingas med bajonetter.

En skramla — om än aldrig så liten! Det är vår lösen.

* * *

I "*Lojala Korrespondensen till Landsortspressen*" läses:

Den lille söte prinsen ligger i sin vagga, med blått sidentäcke och förgyld krona. Han är den älskligaste uppenbarelse man kan tänka sig — jag har sjelf haft den nåden få se honom.

Vore det icke hjertslitande att tänka sig det höga barnets tårar, ammans jemmer och betjeningens förtviflan om ej en skramla anskaffades?

Jo, helt säkert. I väl underrättade kretsar, der jag någon gång umgås, har jag också sport att medel verkligen komma att beviljas.

* * *

Af dessa uttalanden synes ju tydligt att den bättre delen af pressen — som känner landets verkliga behof — uttalat sig för nödvändigheten af inköpet af en dylik skramla af guld och diamanter eller — i nödfall rubiner."

Vårpoeter och tidningsskrifvare.

Våren är tidningsskrifvarnes näst värsta årstid.

När vår gamla hederliga moder jorden, som att döma af hennes ålder borde vara alldeles förbi af ledgångsreumatism, vaknar ur sin långa vintersnarkare, gäspar så att alla blommor spira upp och sträcker på sig så att det knakar i både unga och gamla, gröna och gråa trän, safven stiger i blad och qvistar, då börjar det tyna i tidningsspalterna och notisjägarne fladdra kring gator och torg med riddarens af den sorgliga skepnaden bedröfliga fysionomi.

Allt är stilla!

Och så fara riksdagsgubbarne hem igen, så på dem kan man icke heller koka soppa längre Japaneser och kineser sluta upp att kriga och norrmännen är det icke värdt att röra vid: de äro laddade med sprängämnen och få behandlas som eldfarliga ämnen.

Under slika förhållande skulle hvarje hederlig karl, som har tagit till sitt lifs stora och he-

liga uppgift att med penna, sax och klisterburk, trycksvärta och gammalt lumppapper uppfostra en låg och usel, i villfarelser, brott, laster och okunnighet försjunken verld — det vill säga en tidningsskrifvare, egentligen ingenting mer ha att göra för tillfället, ty det är just genom de rafflande nyheternas mängd, som den efter vetande törstande menskligheten får ögonen öppna för tidningarnes stora välsignelse och sluka deras innehåll med glupskhet.

Och så slinker alltid ett eller annat guldkorn med, ty äfven sådana finnas i tidningarne.

Men när det tryter med nyheterna, så gäspar läsaren så käkarne gnida mot hvarandra som en australisk vildes eldskapande trästycken.

Då är sockret, konfekten borta, och det allvarligare innehållet mäktar man ej smälta, om man ej får det inlagdt i bonbons-nyheter.

Som sagdt, våren är tidningsskrifvarens nästan svåraste tid. Det skulle växa tumstjockt mögel på hans ingénium, och hans förmåga af indignation, snabbtänkthet och slagfärdighet, skulle sjunka ihop till ett minimum och släppna som ett par gamla 75-öres byxhängslen, under denna tid, om ej en mild försyn hade skapat ett särskildt species menniskor, som har till uppgift i naturens stora hushållning att hålla tidningsskrifvarne vid friska vätskor under dylika torra tider.

Deras göra är att skrifva hop verser om våren, verser om sommaren, verser om hösten och verser om vintern.

Men det är egentligen om våren som deras uppgift kläder sig i den herrligaste form och deras förmåga slår ut i de skönaste blommor.

Vårpoeterna äro tidningsskrifvarnes förbannelse.

Ty vårpoeten nöjer sig icke med mindre han får plocka bort 3 fjerdedelar af tidningsskrifvarens tålamod regelbundet tre gånger i veckan.

Vårpoeten är således ett skadedjur, en dödsfiende, som hvarje tidningsman må söka med etter och galla, penna och bläck utrota från denna sköna jord, ty jag tror ej på naturens ändamålsenliga hushållning i *detta* fall.

Vårpoeten hör till en afart af slägtet Homo, är af tveggehanda kön, deraf det feminina har blåa ben och det maskulina gröna känslor.

Slägtet trifves öfverallt och är mycket fruktsamt — ynglar nästan som kaniner, och uppträder äfven spontant. Detta senare är nästan reglen, och dess uppkomst har sällan *något* berättigande.

Vårpoeten bor i städerna men icke heller så sällan på landet. Yttre kännetecknen vexla och kunna icke så noggrannt specificeras, då vårpoeten oftast uppträder incognito, i likhet med furstarne då de göra resor; men milda ögon

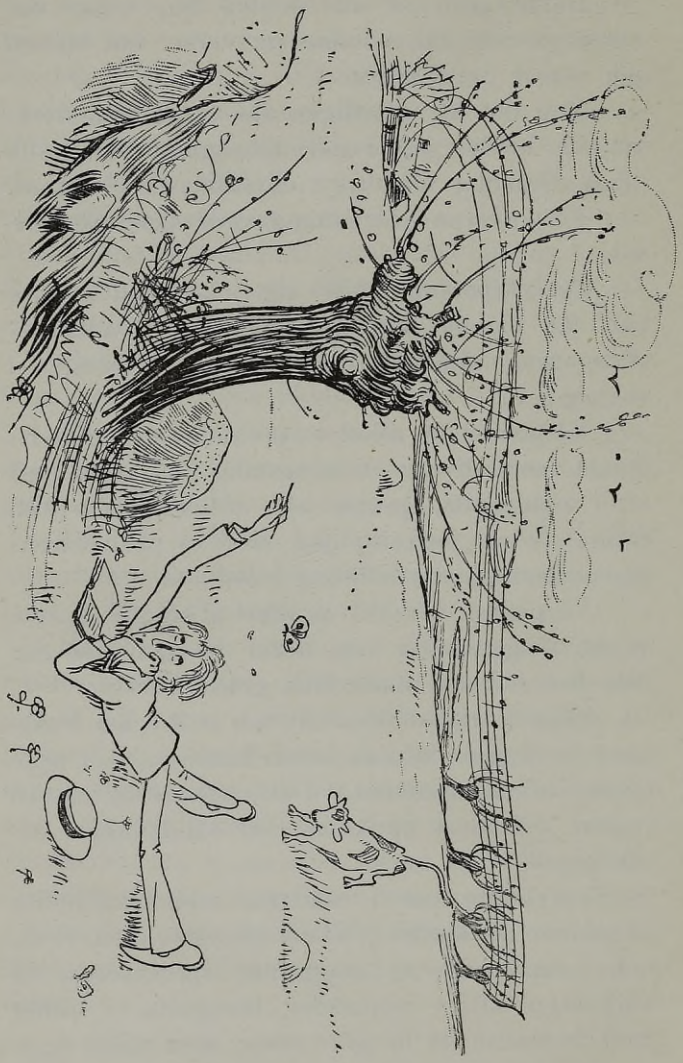

med svärmiska blickar höra säkert till de yttre kännetecknen, likasom en bestämd otäck skrifklåda i högra handen och långa ben att fly med, då tidningsskrifvarne bli arga och attrahera mot eldgafflar och spanska rör.

Jag har säkerligen mycket syndat här i verlden, ty jag förföljes särskildt af vårpoeterna. Hvarje post som kommer, bringar mig luntor af vårpoesi att "sättas i bladet". Breflådan på min dörr är full deraf, och flyr jag från tidningsfabrikens bullrande verkstad till hemmets stilla härd, så kan jag ge mig den och den på att Petronella sitter och väntar på mig med två eller tre anonyma vårvisor som kommit kjortelvägen.

Jag sitter upp till öronen i vårpoesi, såsom andra i skuld (jag har litet deraf med), jag vadar i vårvisor och kunde stoppa mina madrasser med dessa skaldekonstens nässlor.

I förrgår kom en gynnare som var modigare än de anonyme och ville sjelf lemna fram ett opus.

Han knackade!

Stig in!

Jag såg på karlen, att han hade dåligt samvete, ty han lemnade *sin* käpp i farstun och kastade misstänksamma blickar på min som stod i ett hörn.

Han stack handen i bröstfickan och frågade om han icke finge bidraga till tidningens fyllande med några ljufva accord af hans sångmö.

Jag frågade honom hvar hans sångmö var född, om hon var så gammal att hon blifvit vaccinerad och gått i folkskolan eller åtminstone lärt att tvätta sig ren i synen, men då blef han förnärmad och sa' att hans sångmö var så god som någons och att hon kunde hvad hon ville, och så tog han upp ett par packor ur hvar ficka och bad mig läsa.

Jag försäkrade honom att jag hade glömt mina glasögon hemma, men han var genast färdig att erbjuda sig att läsa högt.

Han läste, och hvarje poem han läst, lade han framför mig med en stolt gest.

När han hade läst det 16:de poemet som handlade om fjärilar, så bad jag honom sluta: jag skulle ta in alla 16, men då kände han sig så uppmuntrad att han tog upp en packe till.

Han brydde sig icke ett dugg om min upplysning att jag uppträdt som Hercules på en cirkus och att gården var stenlagd, utan fortsatte.

Jag kände att en explosion var förestående, och då säkerhetsventilen icke fick begagnas, måste jag springa i luften om ej kraften afleddes på annat vis.

Jag bad honom derföre helt vänligt gå ut genom dörren, men när han inte ville det, så måste det oundvikliga ske och strax derpå hade jag nöjet beundra sockenskomakarens skicklighet i hans verk, vårpoetens halfsulor, det enda

som syntes af karlsloken der han låg på hufvudet i buskaget utanför redaktionens fönster.

Redaktören säger att jag får betala fönsterrutan, som vårpoeten inte stängde efter sig, men jag drager saken framför bolagsstämman. Dömer stämman lika, så hemställer jag, för medels vinnande till eforusembetet om inköp för härvarande läroverk af de 6 lispund $4^1/_2$ skålp. vårpoesi jag har på lager, att användas till gossarnes smörgåspapper.

Man skall få partiet för billigt pris.

När jag skulle "göra" en riksdagsman.

(Men huru underhandlingarne misslyckades på grund af den klena förtjensten och de dåliga smörpriserna.)

Hemmansegaren Jöns Petter Jönsson i Hutlösa satt en dag och mådde så der temligen väl, framför en präktig fårbog och ett fat bränvin i fast och rundad form — jag menar potatis.

Hans ögon stirrade tankfullt på en liten förkrympt stackare till "jordpära", som låg der på fatet och såg så bedjande på honom med sitt öga, som ville han be om förskoning från att krossas mellan Jöns Petter Jönssons gulgröna tänder.

Men Jöns Petter Jönsson tänkte: har jag räddat dig från L. O. Smiths bränvinspanna, så kan du min själ vara nöjd, och så satt gaffeln i gynnaren, samt vips var han försvunnen bakom tandgården.

Jöns Petter Jönsson var en hygglig karl som skötte sitt jordbruk lika bra som jag sköter mina krönikor — d. v. s. alldeles utmärkt, som

aldrig bråkade i landstinget, af hvilket han var en högst lysande ledamot, men som deremot höll sig på sin kant då han förde ordet å kommunalstämmorna.

Men Jöns Petter Jönsson hade en äregirighet, en dröm. Den förföljde honom öfverallt,

antingen han gick uppå vägen eller satt i sitt hus, ehvad han nederlade sig eller uppstod.

Den förföljde honom i drömmen som en mara. Hon satte sig på hans bröst och pratade och pratade och i venstra handen svängde hon ett stort papper och i högra en af riksbankens små näpna tiokronorsedlar.

Jöns Petter Jönsson viftade med handen på samma misstänkande sätt som den der icke druckit för litet tvåkronorskonjak i sina dar viftar efter flugor, men det hjelpte icke, maran satt qvar och grinade mot honom fortfarande.

Jöns Petter Jönsson ville bli riksdagsman — helst i andra kammaren.

Så hände sig en dag att Jöns Petter Jönsson fick tag i sitt kära Brackköpingsblad — något som han genom erläggande af 5 kronor skaffat sig rätt till tre gånger i veckan — och sedan han kastat en forskande blick på auktionsannonserna och funnit att fattigdomen fortfarande "gick till" bättre än sillen på vestkusten, tog han tag i ledaren.

För se Jöns Petter Jönsson ville följa med politiken, han var ju riksdagsman — i hoppet.

Men olyckan, som alltid är i vägen för en duktig karl, hade nu så ställt att riksdagsman redan var vald för Jöns Petter Jönssons valkrets, och detta var just hans bekymmer ända tills han fick se Brackköpingsbladets ledare: som visade att staden nu skulle välja ännu en riksdagsman.

"*En riksdagsman till*".

Heureka! — — — nej stopp, så sa han inte men "Jag har det", skrek han, och det var derför han nu satt så skinande framför fårbogen och potatisen. *Han* skulle bli denne riksdagsman som ytterligare behöfdes.

Men hur skulle han bäst gå till väga? Det var frågan. — Men Jöns Petter Jönsson var med när krutet fans opp och satte sig derför ned att skrifva följande bref:

Högädla herr redaktion af Brackköpingsbladet i Brackköping.

Som jag alltid varit en sparsam kar och har 2 och $^1/_{16}$ mantal i Hutlösa socken samt pengar på banken och icke tycker om att kungen har så stor lön så skulle jag be att få bli riksdagsman nu när det behöfs en till i andra kammaren och jag icke är så noga på om lönen blir lite mindre för en nybörjare.

Om herr redaktionen vill ställa upp mej som kandidat så är det bra ty jag vill tala för allmän frihet införes i Sverige.

Högaktningsfullt
Jöns Petter Jönsson
i Hutlösa.

P. S. Jag kommer in på lördag med en bytta smör som skall säljas på torget så kan vi talas vid.

Densamme.

Jag tyckte det var reson i mannens skrifvelse och beslöt att ta vänligt mot gubben, och smörbyttan också om det knep, men försöka att få gubben in i första kammaren i stället. Det kunde möjligen i en framtid rendera mig statspension eller åtminstone vasatrissan att hänga på min gamla frack vid högtidliga tillfällen.

Jag tog därför på mig min högtidligaste min, skrufvade pincenezen bättre fast på luktorganet, satte pennan bak högra örat och en väldig eskiltunasax i näfven.

Kom nu min gubbe lille, du *ska'* bli *riksdagsman.*

Och in klef Jöns Petter Jönsson med betänksam min och guttapercha "kalocher" på stöflorna. ("Kalocher" imponera så bra på packet, tänkte Jöns Petter.)

"Nå, min bäste herre, Ni vill bli riksdagsman?"

Jag grep honom i ytterhalsduken och satte ned honom försigtigt i soffan. Sedan jag derpå stängt dörren, rullat ner gardinerna och skjutit spjellet anförtrodde jag honom att rikets väl och ve berodde i denna stund på honom.

Jag sade honom att någon plats i Andra kammaren icke var ledig för tillfället på grund af att staten icke hade fler tior inne att göra aflöning med, och derför att regeringen är rädd för bönder, men att det fans en plats i första kammaren.

För att visa Jöns Petter Jönsson att jag gjort klassiska studier och således hade eller borde ha ett stort inflytande på statsmaskineriet talade jag om för honom att det var en äldre herre i det gamla Rom, som gick och pysslade i sin trädgård, då det plötsligt kom bud till honom om han inte ville vara så vänlig och komma in till staden pr omgående för att frälsa fäderneslandet.

På samma sätt var det med Jöns Petter Jönsson. Han *kunde,* han *borde,* han *skulle,* rädda fäderneslandet.

Jag förestälde honom, att han framförallt icke fick knussla på anslagen till första hufvudtiteln. Att Sverige icke kunde få något anseende alls i utlandet om icke ett anslag af 50,000 kronor af staten beviljades prins Håkan till inköp af violsirap och kalmusrot och tillräckligt ombyte af svepekläder; att han icke fick glömma att Sverige är ett stort och rikt land, som har råd att kosta på sig hvad det vill.

Jag sade honom, att om han ville jag skulle bli hans förespråkare i pressen han aldrig i lifvet finge i voteringarne följa med dessa från sina förfäder urartade bondkaniner, som prutade på anslaget till flottan och hären, och jag bevisade honom till komplett evidens att Sveriges här om man kostade på honom 84,500,000 kr. ytterligare om året, skulle kunna bli *nästan* lika bra som Tysklands.

Jag är öfvertygad att Jöns Petter Jönsson fick alldeles klart för sig att ett artillerietablissements anläggande i Haparanda endast var en god början till en serie ändamålsenliga och för fosterlandet betryggande försvarsanstalter som komma att vidtagas. Så skall t. ex. en serie torpedos läggas rundt kring Visingsö för att icke fiendtliga trupper der skola kunna landstiga. Fråga var visserligen äfven väckt om att lägga ett regemente på Hven, men så tänkte man på att hvad skulle då alla de kungliga hararne der att göra.

I stället torde man besluta sig för att sätta opp åtskilliga nya regementen i andra landsorter och Jöns Petter Jönsson borde vinnlägga sig om att få ett förlagdt till Hutlösa.

Sedan jag trattat allt detta i Jöns Petter Jönsson återstod endast att förmana honom att bidraga till att alla tullar höjdes på hvad fattigmannen hufvudsakligen förtär t. ex. bröd, för annars förstör folket sin mage; att hålla på latinet i skolorna ty annars blefve för mycken tid öfrig för ungdomen att lära sig sådana onyttiga saker som helsolära, statskunskap, författningar m. m.; att för allt i verlden hålla tummen på strecket, hvilket är det enda sättet att kunna hålla tummen på ögat på folket; och att för öfrigt yrka afslag på alla omogna förslag om religionsfrihet o. d. skräp som en del folk tog munnen full med bara för att ha något att tugga på.

Jöns Petter Jönsson hörde noga på och sade sig vara villig att göra som jag sagt.

Jag satte mig derför ner att skrifva en ledare till hans fördel, då han frågade mig om lönen var större i första än andre kammaren.

Jag sade honom att det var lön nog att få sola sig i maktens glans och bidraga till ett älskadt fäderneslands lycka — någon annan lön bestods ej.

Men det tyckte Jöns Petter Jönsson inte om, och inte ens *det* kunde locka honom att

jag sade att han kunde minst två gånger få äta sig sjuk på champagnegelé och blanc-manger på de kungliga festerna.

"Ska' de va' 10 kronor om da'n, så topp," sa' han.

Jag fick honom ingen hvart! Riksdagsman ville han gerna bli, men intet för intet — möjligen skulle han kunnat görat för 5 kronor — men det var då sista priset.

Jag öppnade dörren och ledde Jöns Petter Jönsson sakta och varligt ut i förstugan och sa' att han inte var värd att komma i första kammaren och inte att rädda fäderneslandet, och att jag nog skulle finna en värdigare.

"De' gör desamma, men förargligt var det, att jag inte fick sälja smöret," sa' Jöns Petter Jönsson när han gick.

Nu funderar jag på att ställa mig sjelf som kandidat.

"Politiske Kandestöbere" i ny upplaga.

Herrar hufvudstadspolitici kunna aldrig mäta sig med landsortens politiska kannstöpare.

De kunna aldrig så odeladt egna sig åt studiet af de politiska förvecklingarne, ty de ha så mycket annat att tänka på.

Derför finnes alltid i landsorten ech enkannerligen i de minsta städerna de största politikussarne.

De äro specialister, och det är endast undantagsvis som en disputation om Boman & C:is målade kungar, knektar och drottningar kan draga deras uppmärksamhet från hvad de verkliga kungarne ha för sig.

De äro specialister, sade jag, derför att de vanligtvis hvar och en följa ett särskildt lands förhållande med ett särskildt intresse.

Så t. ex. har den der långe afskedade majoren tagit norrbaggarne för sin privata räkning, redaktören der borta i hörnet har tagit franska republiken och nihilisterna om hand, och lille

grekiske vice-konsuln har tagit Grekland och Turkiet på entreprenad.

De bilda alltid ett kotteri på källaren, och vi andra, som sitta här och hvar i sofforna vid vårt lilla glas, lyssna andäktigt till de vishetens och den högre politikens profetior som gå ur deras mun.

Synnerligast är den lilla konsuln — "Alagrecquen" som han kallas — som är den hvassaste.

Hans lilla klotrunda ansigte skiner af entusiasm när han talar om Grekland, och han öfvar sig dagligen i sabelfäktning. Han svärmar äfven för Byron och tager hvarje dag lektioner i simning på en soffa, med Hazelii hemgymnastik i näfven. Detta i händelse någon äreförgäten muselgubbe skulle få lust att kasta honom i Hellesponten. Han har nämligen för en

häpnande verld förklarat, att han tänker ställa sin 2½ fot höga person till den grekiska konungens disposition så fort striden börjar och kämpar och nordmannakraft tarfvas.

Till dess nöjer han sig med att låta sitt strategiska snille lysa för oss. Han för arméer af dominobrickor, lägger pontoner öfver floder af dålig konjakstoddy, som bildas på det haltande bordet i källarsalen, och utför de mest briljanta operationer mot fienden.

Hemtar han någon gång andan, så fattar långe majoren tag i norrbaggarne. — Då är det roligt att vara med.

Han står ännu qvar i armén och väntar hvarje dag att bli inkallad för att gå öfver gränsen.

Då ska' f-n ta' "Sverdruparne, Jaabæk och hela ligan". Långa majoren skall gå i spetsen, storma stortingsbyggnaden, kasta ut alla rabulisterna och sätta handklofvar på dem. De allra värsta af dem skola tvärt fusiljeras och det absoluta vetots rätt proklameras. Konun-

gens apanage skall fördubblas, och vågar den "ohängde" Björnson sticka näsan opp igen, så vrider den långe majoren den rundt omkring på honom.

Man kan se hur svärdsordens band på hans rock rodnar af vrede när han talar om Björnson, men källaremästaren ler, ty vid sådana tillfällen går alltid toddyn åt för att skölja ned förtreten.

Men så kommer redaktören emellan.

Han hör alltid lugnt på och sköter kantinen tills turen kommer till honom, och det är alltid sist, för han är ju endast en murfvel.

Det är han som svärmar för Frankrike och nihilisterna. Han är sjelf ett stycke nihilist, ty han tror på intet sedan han i 11 år förgäfves sökt "ta' kandidaten." Och det var naturligtvis bara kabalers skull och hans snilles att han misslyckades. Ty snille hade han alltför mycket och derför blef han nihilist och publicist.

Det är emellertid bara på afstånd han är frisinnad, och på källaren. I våra inre förhållande och i sin tidning är han moderat liberal.

Men han har alltid lust att gnabbas med de tvenne andra, och det är denna olyckliga lust som grumlar friden och samhällslifvet mellan desse våra tre förnämsta politiska ljus.

Ty långa majoren älskar hvarken franska

republiken eller nihilisterna och Alagrecquen inte heller.

Men på den sista tiden har vår redaktör gifvit Gambetta och republiken på båten, ty sedan han en gång klippt en ståtlig artikel om deras herrlighet ur "Röda Skenet" blef han icke på tre dagar bjuden på toddy af Alagrecquen och majoren, och sedan dess klipper han endast de konservatives verop öfver dem.

Men på nihilisterna håller han. Det hjelper hvarken böner eller toddar. Nihilisterna de äro hans folk. Ryssland måste ha en konstitution och tyrannerna qväsas.

Det var egentligen härom striden knöt sig härom qvällen.

Lille konsuln var något trött efter simöfningarne och deltog icke i diskusionen, men så var redaktören desto piggare. Han hade nyss för ett tusende och första gången gifvit långa majoren rätt i att Björnson borde "nackas", "Röda Skenet" indragas, och radikalerna lefvande begrafvas, och han tyckte derför, *han* en gång borde få medhåll.

Han kände visst någonting i luften, att något stort var i görningen, alldeles som nihilisterna i England, ty han talade bara om bomber och minor, tyranner och sjelfherskare.

Alegrecquen hade slumrat in efter dagens mödor och drömde nu om Sebastopol, och långa majoren teg och hörde på.

Det kunde icke komma någon disput i gång, men det var också något tidigt än på dagen och åhörarne ha ännu inte anländt.

Redaktören tystnade af sig sjelf, lilla konsuln slogs ännu hörbart vid Sebastopol och samtalet afstannade.

Då gick det en engel genom rummet i en sättarepojkes gestalt — eller rättare rusade, ty med hastigheten af en bomb slog han ned i salen och stack ett telegram i redaktörens hand.

Han bröt det.

De andra sågo nyfikna på honom, men upp sprang redaktören. Hans röda näsas röda näsborrar vidgades och blefvo än rödare.

Med ett triumferande leende och en gest, värdig en tragedihjelte skakade han telegrammet.

"Vänta"! var hans enda ord, hvarefter han rusade på dörren.

Långa majoren och lilla konsuln tittade på hvarandra, togo en klunk och tittade igen.

Hvad kunde stå på?

Skulle det bli allvar mot Norge! Majoren

började mumla något om en outhärdlig reumatism.

Hade Grekland slagit till? Konsuln bleknade, hans tupé slaknade. Märkvärdigt hvad hans bröstlidande tagit till på sistone.

De tittade på hvarandra och drucko ut. Så reste de på sig.

"Aj, aj, aj," väsnades majoren och bad Alagrecquen ge sig lite massage på högra armen. "Jag får visst intaga sängen.

Konsuln hostade förskräckligt. "Tror du att Nissens bröstchocolad hjelper? — Jag har säkert förkylt mig under den fördömda simningen."

"Aj, aj, aj!"

"Åh, hurr, hm!"

Och så skildes de åt, de tappre!

* * *

En märkvärdig förstämning hvilade öfver den lilla staden. Det var som funnes det åska i luften, fastän det var 20 grader kallt.

Långa majoren mötte som hastigast landshöfdingen, öfver hvars högaristokratiska ansigte en bekymrets slöja hade lägrat sig.

Majoren stack in i en port. Det syntes tydligt att vederbörandes tålamod brustit. Det gälde norrmännen. Han beslöt att lägga sig med kalla omslag och skicka efter husläkaren.

Öfver allt på hemvägen såg han posterande

grupper kring på knutarne anslagna plakat. Hans nyfikenhet var stor, men han vågade icke närma sig.

Der kom borgmästaren. Äfven han såg nedslagen ut. Fiskalen gick och led som om ingen fyllbult pliktfälts på fjorton dar, och stadens ende kobente polis-betjent hade tårar i ögonen.

Jo, jo! Det måste vara oro i landet!

Men hvad nu? Der kommer alagrecquen rullande fram med farten af en Belpaires ångvagn.

Kan han springa så fort med sin hosta? Han får lungsot på kuppen!

Han viftar med et tryckt plakat!

"God dag igen! — Puh — har du hört? — — — Ah, den motionen gjorde godt för mitt bröst; jag känner mig som en annan menniska — — "

Majoren ryckte plakatet ur hans hand och stirrade derpå. En suck undslapp honom. Smärtans? Lättnadens?

Alagrecquen reste sig på tåspetsarne och tog honom under armen. "Hm, jag känner mig riktigt kry. Kom så gå vi till källaren och ta ett parti domino."

"Ja, det göra vi," sa' majoren, "den der massagen var allt bra, den; nu kan jag kröka på armen igen."

De skyndade till källaren, morska, modiga.

Grekland pratade ännu, utan att slå till. Sverige hade ännu inte förlorat tålamodet emot norrbaggarne — det var ryska czaren, som var mördad.

Men se redaktören skulle få sina fiskar varma, som narrat lungsot på den ene och reumatism i den andras senfulla armar.

Och se, der satt syndaren, stolt, öfvermodig, med sitt extrablad för brillorna.

Han hade visserligen icke vågat gifva ut tryckt med röda typer, men så innehöll det heller inga beklaganden. — I morgon skulle han skrifva en rafflande artikel.

Nihilisterna hade segrat. Han kände på sig, att han skulle kunna ta kandidaten.

Men det kom malört i triumfens fylda bägare. In trädde majoren och konsuln, sträfva och strama.

De öfriga gästerna sutto tysta och förstämda, studerande den förfärliga nyhetens minsta detaljer.

Konsuln och majoren slogo sig ned vid redaktörens bord. Den nihilisten!

Men till slut bröts tystnaden och ett allmänt politiserande började: Till och med de som i våra trenne politikussars närvaro aldrig vågat klyfva näbb i sådana saker, gormade som värst.

Men det tog också hus, der det är hetast.

Öfver alla röster höjde sig majorens brumbas, konsulns diskant och redaktörens konjaksbaryton.

De förenades i stridens hetta gent emot dem, som vågade tala politik i deras närvaro.

Snart voro de segrare på platsen, men nu fick redaktören sitta emellan.

Han väsnades, svängde med armarne och sköljde strupen, men öfverflyglades af de båda andra, som voro lika hetsiga. Han steg upp på en stol och loftalade Russakoff men drogs genast ned igen.

När klockan var 12 och källaren skulle stängas var redaktören betydligt hes, konsuln hade slagit sönder tretton likörglas (efter hvarje sats, satte han glaset i bordet med sådan kraft, att foten gick af) och majoren ramponerat en korgstol.

Men det värsta af allt — de båda hade svurit hat mot redaktören och hotat angifva honom hos fiskalen för smädliga yttranden om kejsar Alexander.

Det var härpå han funderade när han något ruskig styrde sina steg hemåt.

Han såg i perspektiv munlås och gluggceller. Det var inga angenäma utsigter.

Han gick hem för att lägga sista handen vid sin tidning, som skulle komma ut dagen derpå. Goda råd voro dyra. Han slungade ut ett tvåspaltigt anatema mot den usla nihilistligan.

Den vackra artikeln började med dessa ur hjertat gående gripande ord :

"Ett skri af smärta, harm och förbittring tränger sig denna stund fram ur hela den bildade verldens bröst. Brottets män och qvinnor fira sina saturnalier, under det att verldens samvete skälfver af ängslan och bäfvan öfver den tilltagande syndfullheten. Ty en synd, en gräslig, förbannelsevärd synd är det att bära hand vid Herrens smorda, endast derför att den utkorade är monark" etc. etc. i samma stil.

Sedan lade han sig att sofva med godt samvete, men drömde ändå om Justitieombudsmannen.

På morgonen knackade det på dörren. Han rusade upp — men det var bara källarevärdens dräng med en räkning på:

"An. En sönderslagen stol ..... kr. 4,50
„ Tretton likörglas à 50 öre .... „ 6,50
summa kr. 11,—
qvitteras med tacksamhet."

Han visste nogsamt, att det ej var han som slagit sönder kalaset — men han vilie icke stöta sig med folk och så betalade han.

När klockan var 10, kom tidningen ut och lösnummer gingo dugtigt åt, och klockan 11 frukosterade redaktören i vänlighet med långa majoren, Alagrecquen och fiskalen.

När alla skulle bli adelsmän.

(Regeringsinteriörer från Laputa.)

Här ska' regeras! sa' kungen och satte sig på tronen.

Men, Ers majestät, vi ha ju nyss regerat utaf bara fan, vågade statsministern invända.

Det hjelper inte, käre vän, vi äro tvungna regera litet till, för annars gå kusinerna i Tyskland och Ryssland om oss — och det vore en evig skam. Ta' hit spiran, gå in till nådig frun och fråga om vi kunna få oss litet vått efteråt, när vi bli varma. Det var sant — säg till kronprinsen att han kommer med också. Han måste öfva sig.

Och drottningen lät sätta på litet tévatten, och kronprinsen kom, och så började man regera.

Ja, nu är frågan, hvad vi ska' hitta på, sa' kungen.

Och konseljen ref sig bakom öronen.

Det var en sak! Hvad tusan skulle man hitta på?

Ska' vi skicka ut en eskader att ta' reda på hvarför de välsignade engelsmännen inte börja slåss?

Omöjligt, Ers majestät, sa sjöministern, vi ha inte kvar mer än åtta och en kvarts löskölar, och det räcker inte att segla bort.

Nej, nej, du har rätt! Men regeras måste här, om än aldrig så litet! Hvad säger herr statsministern?

Det är min själ inte så godt ska' mästarn tro, så här i sommarvärmen. — men, om vi skulle göra någon till vasariddare?

Nej, hitta på något annat!

Och hela konseljen började hitta på.

De sutto på taburetter och lågo på taburetter och drogo upp benen under sig såsom turkar, skräddare och andra barbarer och tittade i taket.

Det var ett arbete! Puh! Hvilket arbete; svetten rann.

Ers Majestät, sa' sjöministern, jag vill hellre föra ett linieskepp i strid, än sitta här och gno, det är rent förbannadt.

Om vi skulle sätta in några socialister föreslog justitieministern.

»kungen nös och sa' kvax
Och strax
Hela bundten sa' också kvax»

Nej — nej, — — duger inte, det är gammalmodigt!

Der kommer "professorn", skrek kronprinsen, som gått afsides i en fönstervrå.

Hurra! Ropa på'n han ska' hjelpa oss.

Och kronprinsen öppnade fönstret och ropade:

Snälla professorn! Hallå! Hm! Pst! Var snäll och kom upp och hjelp pappa och regera!

Det skall jag visst det! sa' professorn och traskade upp köksvägen.

Och han föll i konseljens och konungens armar, och alla voro glada — och de började hviska och hviska och skratta och le. Och när professorn fått en kopp thé och lemnade slottet, så såg han så tänkande ut, att skyldtvakterna gjorde för fot gevär för honom i korridorerna af öfverraskning.

* * *

Här ska' skrifvas, sa' professorn till redaktionssekreteraren, när han kom upp på tidningsbyrån.

Skri— skrifvas! Kommer aldrig i frågan!

Då får jag görat sjelf, tänkte professorn och skref.

Se, han *kan* skrifva, han! "Skola vi, eller skola vi inte ha nya adelsmän?" frågade professorn sina reducerade prenumeranter.

Å ena sidan ja, å andra sidan nej, svarade han sjelf.

Och på två vinkelhakar slog han ihjel tanken på nya adelsmän, men i ytterligare fyra inblåste han på nytt en lefvande ande i deras näsa.

Han körde fram med en försats, och vände med en relativsats, och körde hem och så fram igen med ansatser, tills det blef en uppsats.

Och så vardt professorn nöjd; ingen menniska kunde säga att han ville ha nya adelsmän, och ingen att han *inte* ville — *om* det nu blefve nya adelsmän.

Och så tryckte han sin tidning och skickade den till de reducerade prenumeranterna och ett par tusen exemplar till hökarn, som tagit de sjelfprenumererade bladen på entreprenad.

Och tidningen gick ut öfver land och rike — men regeringen satt som på nålar. Hvad skulle man säga?

* * *

Nu skall jag, så der bara i parentes säga, att fast jag är en riktigt stygg radikal och republikan och allt sånt der otyg, så blef jag riktigt ledsen öfver tidningarnes väsen i denna sak.

Hvarför skulle inte kungen kunna få göra nya adelsmän? Ska' *han* inte ha något att roa sig med?

Men det är bara afundsjuka, pur afundsjuka, ty man är rädd att inte sjelf bli, och så unnar man inte sin nästa en oskyldig glädje. Och det är elakt.

* * *

Det måste hjelpas! Det är hvarje trogen undersåtes pligt att älska och stödja sin monark. *Jag* skall gifva honom ett råd. Jag far upp till kungen!

"'ka tjenare, Ers majestät, tack för sist!

Tack sjelf, hvarmed kan jag stå till tjenst?

Det är jag som vill stå ers majestät till tjenst. Ers majestät måste göra några adelsmän, landet fodrar det!

Det har du rätt i. Jag har redan tänkt på det. Ett par adelsutnämningar skulle kanske göra godt!

Förslår inte med ett par, vi måste ha många!

Det går inte, då få vi bygga ett nytt riddarhus.

Än sen? Ha vi inte pengar; hvasa? Ha vi inte de 5 tusen som arbetareinstitutet skulle ha?

Du har rätt — det kom jag inte i håg.

Här är en adresskalender och en handelskalender Ers majestät, ska' vi börja nu? Så göra vi som Pincus i Hamburg, vi skicka utnämningarne i tryckta cirkulär och som korsband, det blir billigast.

Du ä' inte dum du, det är synd att du ska vara en tidningsskrifvaredålighet — annars — —

Bort det — Ers majestät — *jag* är redan adelsman — — —

Ja, men —

Aldrig i lifvet, Ers majestät; skicka nu efter hofheraldikern så saken blir i ordning. Addio.

* * *

Och hofheraldikern kom med stadsbud som buro adresskalendern och vapenboken, blyertspennor och färglådor.

Och konseljen var samlad till extra kapitel.

Nu börja vi! Om vi först skulle göra herr Baggböling till baron, här är så ondt om finansbaroner.

Kör till! Rita på du heraldiker, men något nytt! Trästubbarne äro så utslitne.

Och så du, kära statsminister — —

Ack, Ers majestät — —

Se så, ingen falsk blygsamhet — — och du och du, och du — — nu ska' vi inte knussla!

Och hofheraldikern skref och ritade.

Hvad tycker du om von Kompromiss, min käre statsminister det *låter,* och en lycklig smålandsost i grått fält — — —

Och du min käre krigsminister, du får rothållarenkan i ditt vapen, rödt fält, det klär upp, skulle tro.

Unghanse ska' ha ett positiv i sitt — — —

Ett positiv? Men hvad ska' då doktor Comteson ha, frågade heraldikern.

Ska' Comteson också bli adelsman, skrek ecclesiastikministern? Jag afgår!

Ptro! Hvarför inte, när von Astralen redan är; — inga gemena, bara korporaler.

Nå, jag stannar då.

Så ha vi Lass Lissen. Han får en slaga i sitt vapen, inte en vanlig hemmagjord slaga, utan den der beryktade köp-slagan som han inte ville vara med på. "Ä' du med på den?"

Om vi nu skulle ta' i tu med adresskalendern! — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —

* * *

De arbetade i dagar tre och nätter tre och det var ett "strapserende Arbejde".

Men så blef det också undangjordt ordentligt, och nu fins det inte en hästskojare eller en hemmansegare eller en borstbindare eller en sillstrypare, som icke är adelsman. Det är jemlikhet så det förslår och det är glädje öfver hela

landet, och baron von Kompromiss har fått en tacksamhetsadress med 6 millioner underskrifter utom kvinnor och barn, och konungen funderar på om inte hans trogna folk skulle vilja höja apanaget i glädjen. Det går nog.

FOTOGRAFIER

"Min vän patronen".

En äfventyrare.

"Gamle lektorn.

"Menschenschreck och

Den förkroppsligade fonografen.

"Min vän patronen".

De äro ofta mycket lika hvarandra, de stora svindlarne. Feta, med stora magar, af gourmandism blånade, svällande läppar, ett öfvermodigt leende kring munnen, och på den pösande västen en bred urkedja dinglande.

Min vän "patronen" gjorde intet undantag från denna regel. Endast urkedjan fattades; kanske att också vid närmare eftersyn den eleganta rocken numera var något trådsliten. Men magen var sig lik, och den magnifika tonen och gesten från välmaktsdagarne funnos ännu qvar. Han smackade med kännarmin, när han förde ett glas dåligt vin till läpparne. Det var af gammal vana, liksom när han slöt ögonen och såg andäktig ut vid desserten.

Det ligger något vemodigt uti att betrakta en sådan fallen storhet, äfven om hans forna storhet endast vunnits genom list och bedrägeri. Han har dock varit stor. Han har gifvit magnifika middagar och baler på sina egendomar.

Han har sett "vänner" omkring sig och hos sig, och när han nu sitter och smackande smuttar på sitt sura vin, tänker jag alltid på den tiden, då hos honom aldrig dracks mer än *ett* glas champagne ur hvarje butelj — resten åt betjeningen. När han stånkande och pustande för sin mages skull promenerar i gatornas hetta, tänker jag på hans ekipager och så hans stall.

Men hvad se'n?

En vacker dag börjar han kanske på nytt. Han skaffar sig åter en ny rock och en ny urkedja, vagnar stå åter till hans disposition, han dricker icke mer dåligt vin, han får åter vänner, och guldstycken klinga på nytt i hans rymliga vestficka.

Hvad mer, om detta kostar hundrade hederliga menniskors mödosamt hopsparade skärf!

Bah! Humbug! Den som lyckas, han är stor.

Men det tarfvas att vara ett geni, ja, snille, för att kunna föra ett sådant lif. Att ega ingenting och likväl röra sig med hundratusentals kronor. Att låna här och betala der i oafbruten kedjegång. Att låta andras summor gå genom ens egna händer, låta glansen af detta guld återfalla på *sig*, lefva deraf och hålla de rätta egarne i den tron, att man är rik.

Och snille i denna väg fattades icke min vän patronen.

Om man efter döden ransakade hans hjerna.

skulle de fåror deri, som tyda på ett stort och verksamt själslif icke i mängd, bredd eller djup stå efter dem, man funnit i Newtons och Humboldts tankeverkstäder.

Hvilken mängd hjernsubstans har han icke förbrukat under sina stora och djerfva spekulationer? Mera än hvad som åtgick till finnandet af tyngdlagen.

Men båda lyckades också. Endast att tyngdlagen ännu gäller, men patronens rikedomar svunnit, och han sjelf ej har mera vigt än den hans korpus besitter. Det vill säga, i andras ögon! Sjelf anser han sig lika stor, lika mäktig som i forna dagar.

Han litar ännu på lyckan, och cessionerna ha icke nedtryckt honom, hans samvete är lätt som en fjäder, fast hans hår grånat under synden. Han frotterar sig gerna mot dem, som nu äro stora, men försmår icke heller de små. Han låter gerna bjuda sig, och antar bjudningar af stora som små, med samma värdighet och grace.

"Puh," stönar han i värmen, puh! Hvad det är varmt!" Och han borttorkar svetten från sitt glänsande anlete.

"Kanske ett glas vatten, farbror!"

"Tack, tack min unge vän!" — En liten stolt rörelse med handen; de små ögonen, insjunkna i ett lager af fett, glimma vid tanken på, att konjak naturligtvis följer med vattnet;

— "men drick inte för mycket, min unge vän, dryckenskap är en farlig last — och unga män borde aldrig — puh! — håhå jaja, den som vore ung.

Han är moralist den hedersmannen, — när han är mätt och otörstig.

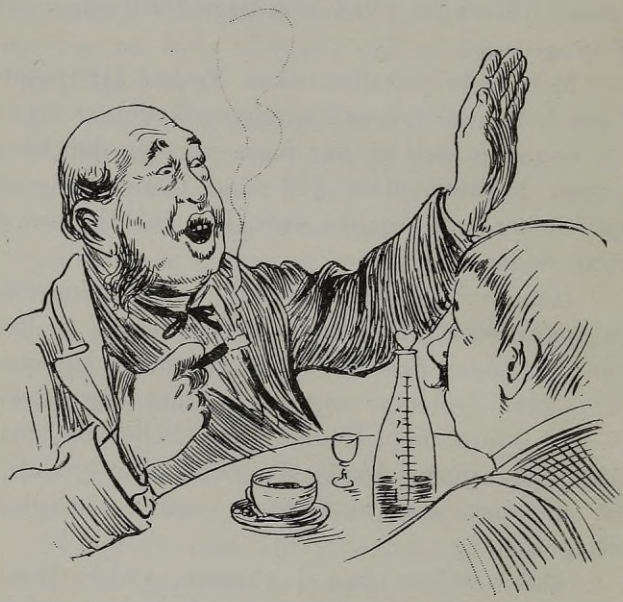

Följer så ofvanpå eftermiddagsglaset en enkel supé, så skiner han. Då låter han hela glorian af sin värdighet omstråla wohltätern. Han får sola sig i dess glans och svälla af stolthet att se honom äta. Äta! Nej, nej, han äter icke, han slukar. Ty då han icke längre kan vara gourmand är han storätare.

Det är ju ändå en tröst. Han växer, under det han äter. Hans panna och ögon vidgas. Han kommer i stämning och vid kaffet är han sublim.

Han öppnar sitt minnesrika panorama för den lille obetydlige, som gödt honom för qvällen. Han blir qvick, snillet tar ut sin rätt. Han inviger den profane i affärernas mysterier och politikens irrgångar. Han blottar statshemligheter, som han tror sig ega; han diskuterar vetenskap, konst och litteratur. Då älskar han poesien, då dyrkar han skalderna; han drömmer sig in i poesiens gyllene lif. Han deklamerar "Nattvardsbarnen" och får tårar i ögonen dervid. Då är han verkligt rörd. Han talar om sin egen nattvardsgång och förirrar sig allt mer in i de mystiska, oförklarligt sköna labyrinter af poesi, drömmar och illusioner, som ungdomen eger.

Då väckes han af en konjak. Den sinliga verlden, som omger honom, griper honom på nytt. Då förtäljer han skabrösa anekdoter; dröjer gerna vid de mest spännande pointerna i dem och låter djuret inom sig andas ut i heta, flåsande andetag. Så slår han om igen, fördjupar sig i metafysiken och Büchners empiriskt-filosofiska skriftställareskap och slutar vanligtvis med att ge sig in på de stora verldsproblemens lösning.

Hans ande är riktigt i farten. Fordom

behöfdes för att nå detta stadium en lukullisk måltid, nu vinnes samma resultat med en eländig värdshusbiff, nedsköljd med bajerskt öl.

Förunderlig verkan af en biff!

Han dröjer då gerna vid religiösa frågor. Den kristliga, sant kristliga egenskapen hos honom tar ut sin rätt.

"Svär inte, unge vän," säger han då, ifall man med en otålig ed kastar en dålig cigarr ifrån sig.

"Svär inte!" Och så kastar äfven han sin tuggade stump, ty det följer ju alltid då en ny cigarr.

Svär inte! Jaja! Det kan kanske låta obehagligt för honom, svindlaren, på hvars hufvud så många förbannelser hvila, utsugna torpares, ruinerade fäders och störtade hedersmäns förbannelser.

Men han har dåligt minne, den mannen, och derför gör det honom ingenting. Han läser ju också sin bön, innan han lägger sig, och somnar med händerna knäppta öfver den allt slukande magen.

Kan ej det vara nog? Annars har han ju eget bänkrum i kyrkan.

Han har dåligt minne sade jag. Ja, han glömmer lätt, ty dagen efter, i händelse han kommer vandrande tillsammans med något nytt "offer", har han svårt att känna igen offret från gårdagen.

Kanhända dock! Och i så fall bör en nick-

ning eller i bästa fall en liten vink med handen till helsning vara tillfyllestgörande. Hatten lyfter han sällan. Den vanan har han qvar från storhetstiden.

Så lefver han sjelf. Men hvem kan säga huru han föder sin familj. Han gör numera inga affärer och har inga inkomster, ty de hundratusen han undandrog vid en konkurs ströko med vid någon af de följande.

Kanske hustrun skaffar sig röda ögon och märken i fingrarna af nålen, som dansar fram och åter vid lampans ensamma sken, under det herr mannen suger på forna vänner. Det är ej otroligt.

Men så snart skall bladet vända sig. Han har ännu ej upphört att spekulera, och ännu fins folk som låter plundra sig! Ännu kan han bli millionär en gång. Än en gång kan han kråma sig i sitt ekipage med ett piafferande, frustande spann för. Middagar och baler skola åter taga sin början, musiken skall ljuda i salongerna, och kraschaners och ädelstenars glitter täfla med ljuskronornas glans; öfver hans blåa läppar skall den stänkande, sprittande champagnen finna väg och — nya förbannelser skola samla sig öfver hans hufvud.

Så skall det åter gå nedför, djupt, djupt, kanske der rättvisans råmärken börja, kanske äfven förbi dem. Och så kanske åter uppför igen. Hvem vet? Men det sliter sådant der! Det tar på krafterna, på märgen.

Skeppet, som dansar på vågorna, som stöter emot och skamfilas af klipporna, det repareras igen och börjar åter sin äfventyrliga färd öfver djupet.

Men det åldras, dess fogar hålla ej mera ihop, och om det derförinnan icke hugges sönder och användes till bränsle, skall det ruttna och slutligen såsom allt ruttet, gå till botten — *ad undas!*

En äfventyrare.

Det var första gången jag såg honom. Han stod der vid gathörnet med sin ruggiga "storm" trotsigt kastad på nacken, bredbent, med händerna på ryggen och med en knölpåk dinglande kring de något naggade pantalongerna. Hans skägg liknade en urskog, något brynt — icke af solen — utan af snus. Blicken spejade rastlöst under glasögonen rundt omkring.

Han var allestädes närvarande den der karlen.

På källaren satt han; i kyrkan fann man honom. Brann det i en knut, var han den förste på platsen. Trillade en pojke i sjön, var han der och drog upp honom. Han var i öster och vester. Han bekikade ett slagsmål på söder och deltog i en begrafning på norr.

Och alltid med "stormen" på nacken.

Hans närmaste förfäder måste mycket sysslat med lösningen af "perpetuum mobile".

I så fall har det blifvit hans slägt förunnadt att finna ett sådant — en inkarnation deraf i hans person.

Han är häftig, äregirig och egenkär. Dessa egenskaper ha utmärkt hela hans lif.

Han kan brusa upp för en bagatell, slå sin knölpåk i bordet, kasta hatten än längre på nacken, och skjuta glasögonen upp i pannan, under det ett flöde af ord och otidigheter som ett Niagara strömmar ur hans mun.

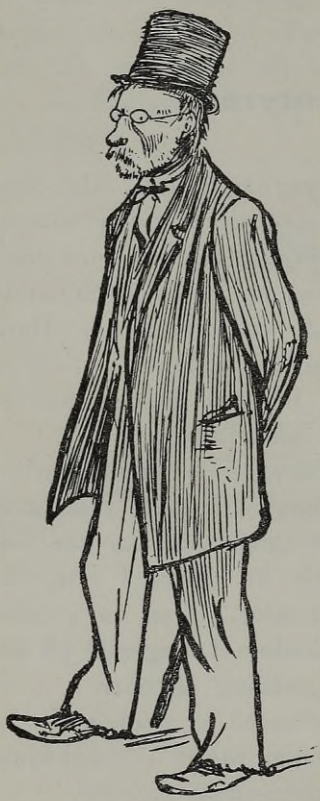

Han tar aldrig reson.

Han ta reson! Han, som kunde ha varit general vid det här laget, om ej kabaler varit.

Han är egenkär. Hvad han gör kan ingen annan göra bättre. Öfver hans sträfva doggfysionomi hvilar alltid ett triumfens och sjelfbelåtenhetens leende när han utfunderat en god kupp.

Går hans plan i putten — som alltid — börjar han på nytt, ty han är energisk, det har han lärt att bli i Amerika.

Men felet är aldrig hans. Det ligger alltid hos andra — hos uslingar och banditer — som

varit afundsjuka. Han är ständigt af den öfvertygelsen att hela verlden har sina blickar fästade på honom, att hela verlden konspirerar mot honom och att det är verldens skull han så ofta misslyckas.

Ingenting kan rubba honom i denna tro. Derför hatar han samhället, hatar samhällsmedlemmarne hvar och en för sig, hatar samhällsstyrelsen.

Han är radikal efter lägenhet. Hyser ett obetingadt förakt för kungadöme och ordnar, men prålar gerna med att bära minnespenningen af brons från danska kriget på bröstet.

Kan det vara honom till någon nytta eller förläna glans åt hans bedrifter, drar han sig aldrig för att "umgås lättfärdigt med sanningen". Han behandlar henne som en guttaperkaboll, kramar, vrider och vänder henne efter behag.

Han afgudar Barnum men hatar honom samtidigt, ty han kan inte undgå att finna att Barnum lyckats bättre än han sjelf.

Då han hatar, hatar han med besked. Om någon trampat honom på liktorna utan att be om ursäkt, kan han under veckor egna hela sin själ åt tanken på hämd. Hans hat uppfyller honom då helt och hållet. Han tänker derpå ständigt, natt och dag. Han drömmer derom och han kan under måltiden lägga gaffeln ifrån för att begrunda någon ny hämdidé.

Samme usling, som han så frenetiskt hatar, kan dock efter fjorton dagar vara hans innerligaste vän om han bara förstår sig på att ta' honom.

Dertill behöfves endast smicker. Han har aldrig ett öre i fickan, men utsprider gerna att han ofta är utsatt för ficktjufvar. Detta förlänar ju alltid en viss glans åt honom, och mången lättrogen har derigenom förledts att tro honom vara kapitalist, en tro som ofta på det mest direkta vis jäfvas.

Detta om hans karakter. Hans öden ha stått i fullkomlig harmoni med den.

Han har varit allt, försökt allt, misslyckats i allt och är ingenting.

Han har varit allestädes, fått vända om öfverallt, men kommit in genom motsatt dörr.

Han började sin bana som militär; den slöt i en kägellåda.

Han hade för liten plats i vår egen armé. Han gick i utländsk tjenst och deltog i danska kriget. Under en skärmytsling tog han till flykten och gömde sig i en kägelbana. Sedan dess gaf han krigaryrket på båten.

Derefter försökte han sig som kontorist, postexpeditör och telegrafist. Men alltjemt utan framgång.

Så beslöt han vända Europa ryggen och bli president i Förenta staterna. Men han ville

gå metodiskt tillväga och började derför som skomakare derute i vestern.

Men som han var egensinnig och trilsk bar det sig icke länge. Mästaren kunde ej begagna honom, ty han gjorde alltid för små skodon åt dem som inga hade. Ej bättre gick det honom som skräddare.

Gatsopare äro ej att förakta, allra minst i Amerika; men när man märkte att han var kompagnon med en skoborstare, ville man en dag lyncha honom. Han räddade sig dock och blef orgeltrampare. Nu upptäckte han att han egde stora musikaliska anlag och häri misstog han sig icke. Derom vittna alla de pianon han hamrat sönder i sina dar.

Efter att vexelvis hafva varit "musikdirektör vid damkör", bokhållare, uppassare, stadsbud, soldat återigen, menageriförevisare, lindansare, aktör, sotare, svarfvare, snickare, murare, prest, missionär och tidningsredaktör, stannade han en tid som reporter först i Amerika och sedan i England — jag tror det var i "Times".

Men "tiden behöfde honom inte" ehuru "han behöfde tiden".

Då föll han på den goda idén att med sin vunna erfarenhetsskatt återvända hem och låta sitt ljus lysa i all dess fulla glans.

Allt hade lyckats så väl för honom derute. Hatten satt fortfarande på nacken och näsan bar han i vädret. Ej en tum hade han krupit ihop,

tvärtom. Han var än större, än högmodigare än förut.

"När *jag* var colonel derute, brukade han säga då, eller "när jag var senatssekreterare", eller något dylikt — och då såg han så obeskrifligt stor ut, och så den tonvigt han förstod att anbringa på ordet *"jag"*! Man kunde aldrig hysa tvifvel om att det icke var om sig sjelf han talade.

Men det ville ändå icke lyckas för honom här hemma.

Förunderliga menniskor! När *han* stod i spetsen för ett företag måste det väl gå!

Men så många hade ramlat före honom: man trodde ej på honom.

Han bildade banker och bolag. De ramlade. Han slog sig på gross- och minuthandel. Han handlade med siden och anjovis, kräftor och raketer. Det gick i putten. Alltid på tok.

Han blef språklärare, han gaf massage, han blef sånganförare och musiklärare. Samma slut.

Så egnade han sig åt pressen. Han blef reporter på nytt. Han interviewade hökare och landshöfdingar lika fermt men blef lika ofta utkastad. Han gjorde sig omöjlig.

Så funderade han på att anordna giftermåls- och begrafningskontor — kanske en resebyrå eller en äggkläckningsanstalt.

Sist jag såg honom funderade han på att köpa en egendom och bli possesionat — förstås på kredit.

Och så gick tiden.

Ännu funderar han på hvad han skall bli och hvar han skall bli, men han kommer aldrig till något resultat. Han lefver nu för dagen af hvad som helst. Förtjenar lite här och lite der. Han har blifvit mager och nedtyngd. Hans rock är på armbågarne hvit som en messkrud och hans hatt skiner af svagdricka och skoborste; pantalongerna äro än mer naggade i kanterna. Endast han sjelf och hans knölpåk äro sig lika — lika styfva och trotsiga som förut. Han bär sitt hufvud lika högt, ögonen speja lika oafbrutet under glasögonen, sjelfförtroendet och energien ha ej lemnat honom.

Han är fortfarande öfvertygad om sin egen förträfflighet och verldens ondska.

"Gamle lektorn".

(En dödsruna.)

Gamla hederliga original. Så har också du satt dig på Charons färja och rott af in i evigheten!

Ja, så skall det ju gå oss alla i tidernas "lopp-lopp".

Det var en af dina älsklingstermer: "tidernas lopp-lopp". Då skrattade du så förnöjdt, så din gamla uppslitna pelshufva hoppade på hufvudet och löständerna skallrade i munnen.

Jag mins så väl första gången jag såg dig. Jag kom från folkskolan och skulle gu'bevars i "storskolan".

Jag var riktigt förskrämd. Allt såg så stelt så högtidligt ut i det gamla rucklet. Dörrarne till gatan hade stora, fula utskurna drakhufvuden som gapade på mig och stengolfvet i förstugan gaf ett doft eko af pojkarnes stampande klackar.

Också känslan af att ta första steget på vägen till att bli en af "öfverklassen". Ordet

kände man ej, men förnimmelsen hade man; och jag darrade för min urblekta, vända och visst äfven lappade söndagströja, då jag såg de andras fina jackor.

Så kom jag ut på gården, den rymliga gården.

Der var lif och rörelse, ty inskrifningen hade ännu ej tagit sin början.

Hvad de surrade, och stojade och fnittrade! Slogs och sprungo kapp. Som i en myrstack!

Så fick jag syn på gubben N. Han satt på stenen under den stora vällingklockan hvarmed fristunderna ringdes in.

Hans leende, muntra och godmodiga uppsyn, gjorde mig modig igen!

Rundt kring honom en skrattande skara pojkar. Somliga försökte se allvarliga ut, andra räckte lång näsa bak hans rygg.

Men han såg intet! Bara berättade, och det ena laget efter det andra trädde i åhörarekretsen.

Han berättade historier. Roliga, ja ibland en smula nyttiga historier. Det var hans sätt att fördrifva fristunderna. Många af de andra lärarne kilade in på värdshuset midt emot för att dricka porter.

Men vi tyckte mera om gubben N:s metod.

Dock! Som lärare var han på gamla dar kanske icke riktigt lämplig. Han drack, drack

mycket och detta upptäcktes lätt af pojkarne, som miste respekten för honom.

Också voro hans lektioner fullständiga orgier af sjelfsvåld för pojkarne.

Men han tålde allt!

* * *

Så kom den nya rektorn. Rensning gjordes och gubben N. var en af de första som afskedades sedan man först utverkat pension åt honom af riksdagen.

Hvad han hatade denne rektor! Frenetiskt, vildt!

Jag mins en gång — jag hade redan då slutat skolan — jag och några gamla kamrater från skolan sutto i stadens park.

Då kom gubben N. stultande, något kladdig.

Han fick syn på oss, hans ögon skeno. Han slog sig ner bland oss, bjöd på cigarretter laget rundt och började sina historier.

Han hade konstruerat ett nytt slags krigsskepp, fyrkantiga som en likkista. Briljant idé! Patent! Million! Nordstjernan! — Men den blixt förb—e rektorn afundades honom hans uppfinning och hade skrifvit till krigsministern och afrådt uppfinningens antagande.

"Men en gång i tidernas lopp ska' den antagas och rektorn hänga" svor gubben.

* * *

Han hade sina egna idéer om spritens välsignelse och föreslog mig en gång att gå i kompani med honom om utgifvande af en skrift som skulle heta: "Om spritens välgörande inflytande på den menskliga organismen, med särskildt afseende fäst vid cognacen".

Men jag hade för ringa erfarenhet, och afböjde förslaget.

Boken skulle äfven innehålla åtskilliga förhållningsregler för att vid supande ej bli full.

Bland dessa mins jag att han nämnde vigten af att alltid dricka *jemnt antal toddar*. Ty, sade gubben och myste, den cognacen går alltid i benen, och jemnvigt måste finnas. Två var dock för litet, fyra minimum och sex måttligt.

* * *

På sista tiden jag såg honom var han svårt "på dekis". Det var för öfrigt periodiskt. När hans qvartal föll ut var han alltid sprättig och schangtil några dar eller veckor — och sen sög han på ramarne och "stampade" kläderna den återstående tiden till qvartalet kom igen.

Då kunde han gå i trasiga skor så tårna stucko ut.

Ingen såg till honom, ingen hjelpte honom.

Man bara skrattade! Stackars gamle lektor!

Men *det* var synd. Det var något som brustit hos dig för länge sedan, som kommit dig att gå genom verlden som en sprucken ton,

som kommit dina nerver att slappna, din hug att förslöas, din vilja att mista sin kraft.

Hvad eller hvem det var viste ingen, men något var det, det syntes i din blick, det öga som fick tårar i bland, då *ungdomsåren* kom på tal.

Nu är du död — en dissonans som förklingat.

Det var — äfven ditt lif — "eine alte Geschichte" och en sorglig historia.

Sof godt!

"Menschenschreck"

och

"Den förkroppsligade fonografen."

Tvenne hvarandra himmelsvidt åtskilda personer, som dock hafva en outräknelig mängd beröringspunkter med hvarandra. De äro representanter hvar i sin genre för den vidt utgrenade ligan: bakdantare och sqvallerbyttor.

Den ena ser ut som om han aldrig förtärde annat än sirup, så söt och sliskig är hans fysionomi och den andre ser ut som om han födde sig på "ättika och krokodiler".

Ja, ni kan sjelf taga den senare i betraktande. För sådant ändamål måste ni besöka värdshuset der han midt i salen under ljuskronan älskar att ta sitt parti bräde.

Jag har aldrig någonsin trott på Darwins teorier förr än jag fick se Menschenschreck. Sedan dess afgudar jag Darwin, som i honom funnit sin felande länk.

Han är således af stor naturhistorisk betydelse. — Aldrig har jag sett ett ansigte så

fåradt, så vederstyggligt som hans — och så rörligt sedan. Han kan grimasera så vidunderligt att sjelfva gubben Bonnevier skulle vända sig i sin graf, om han såge det.

Han är minst 7 fot lång, men icke desto mindre tangera hans händer de utstående knäskålarne, då han låter dem hänga rätt ner. Detta vederstyggliga yttre och den väldiga huggtandsbeväpnade munnen hafva också gifvit honom hans namn.

Och han gör äfven skäl för detsamma i andra afseenden.

Han frätes upp af elakhet den menniskan. Han andas gift och dolkar. Han sätter sin största ära uti att vara elak, giftig och spydig mot allt. Han fördömmer allt, häcklar allt — med undantag af höga regeringen. Ty ni skall veta att han är konservativ; men så har han också varit en "konungens troman".

Man skulle kunna förgifta alla brunnar i denna verldsdel, i Amerika, Asien och Australien och skapa ett grönt haf i Sahara med all den galla han uttömt öfver Björnsson.

Göthe har i Mefistofeles gifvit oss en inkarnation af allt uselt, ruttet och afskyvärdt i verlden, men Menschenschreck ser detta personifieradt i Björnsson.

Hvar och en som i hans närvaro vågar ta Björnsson det ringaste i försvar, kan vara viss om att bli så öfverspolad af galla och ättika, att han när som helst kan serveras på fat som surstek.

Han, liksom vissa tidningar, lefver uteslutande på Björnsson — oberäknadt nota bene kongl. maj:ts nådiga pension.

Men karlen är kunskapsrik, beläst och ytterst intelligent.

Loyolas anhängare voro heller icke dumma och okunniga.

Då jag här ofvan nämnde orden bakdantare och sqvallerbyttor menade jag icke att dessa begrepp finge tagas alltför ordagrannt — åtminstone beträffande Menschenschreck. Han tillhör i grund och botten ingen af dessa kategorier.

Han går sin väg fram så att få känna honom — men han känner alla.

Se blott på hans öron! De äro stora som trumpetmynningar och alltid öppna.

Han hör hvart enda ord som yttras i källarsalen, till och med under brädspelets slammer. Han gömmer hvad han hör, magasinerar och kombinerar. Han klipper som en häst med öronen, då de uppfånga någonting kittlande, raff-

lande. Då grinar den fyrkantiga munnen, de hvita, stripiga skäggstråna resa sig som taggar på "retad igelkott", den magra, knotiga handen stryker förnöjd den hårlösa skallen och han har redan en elakhet färdig.

Men det är mindre för att skada eller nedsätta andra (med undantag förstås af Björnsson) utan mera för att tillfredsställa det oafvisliga behof af den njutning, det innebär för honom sjelf, som han är så elak och bitter mot allt.

En egendomlig njutning, icke sant!

Näst Björnsson finnes ingenting han hatar så mycket som "folket", bönderna.

Hans stämma går i den afskyvärdaste falsett när han talar om dem. Men så kan han heller icke numera som fordom direkte utgjuta sin vrede öfver dem och låta dem i fullt mått känna hvad "bondplågare" är.

Ty, den tiden är förbi, men han lefver ändå och skapar sig fortfarande samma njutningar i annan form; och han kommer att fortfara dermed till döddagar, det är säkert. Han måste det, ty utan detta element, som blifvit ett lifsvilkor för honom; skulle han för längesedan ha varit förbi. Men då han en gång dör, är det fara värdt att han blifvit så anfrätt att han, som dödgräfvaren i Hamlet säger, troligen knappast håller "att lägga in".

* * *

"Den förkroppsligade fonografen" är det namn jag i hemlighet älskar gifva den siraps-fråssande, polerade, älskvärdt förekommande och allvetande sqvallerbytta, som äfven skall ha sitt rum inom ramen af dessa fotografier.

Honom finner ni öfverallt — från Ystad till Haparanda — från Nova Zemblas fjell till Ceylons brända dalar, höll jag på att säga, och jag hade bestämdt icke sagt för mycket.

Han liksom Menschenschreck har gjort till sin uppgift att ha reda på alla menniskors hemligheter, känna deras svagheter och brister och basuna ut dem i gathörnen. Egentligen borde han ha blifvit landsvägspostiljon eller trumpetare.

Han är smidig, hal och äcklig som en orm, efterhängsen som en kardborre och nyfiken som en tandlös mö.

Men det är icke allenast för sitt eget uteslutande nöje han spejar i alla gömmor och lockar fram alla hemligheter. Han njuter af att genom dess bekantgörande skada. Han går eller rättare springer från den ene till den andre, snappar upp något här som han berättar der, och något der som han berättar här — och

under allt detta är han oskyldig som ett lam och "känner inte det ringaste till saken".

Han gör svart till hvitt och hvitt till svart som en advokat.

Kommer han i närheten af ditt skrifbord, så vänd dig icke om för att snyta dig. Under den tiden skulle han ha ögnat igenom alla bref som ligga framme, dykt igenom alla lådor och fack och vändt ut och in på portföljen.

Det är en farlig karl — men likväl så beskedlig.

På grund af den kännedom han på så sätt förvärfvat sig är han också klippt och skuren till procentare.

Detta yrke idkar han också med förkärlek, fast i smyg.

Men akta dig för att komma i hans klor. Han är då lik en viss behornad potentat, som, då han fått fast i ett finger, snart har hela handen.

Hvad behöfver jag mera tillägga till hans bild. Den är ju vanlig.

En sådan person slutar vanligen med att gifta sig med en stenrik enka, torr som pergament och skarp som en etternässla.

Nyare Skönlitteratur

till salu i alla boklådor.

Chicot, "Schappad" ..... Kr. 3.—
Konstiga kroppar. Humoresker och satirer ..... „ 2.50
Humoresker till lands och sjös ..... „ 2.25
Kapten Trygger och Historien om mina hundar ..... „ 0.75

John Johnson, Glam. Humoresker, Skämthistorier och bagateller. Med illustrationer ..... „ 2.50
Kapten Punschs äfventyr i Afrika. Med illustrationer ..... „ 1.50
Farbror Trulslunds Stockholmstrip. Humoristisk berättelse. Med illustrationer „ 1.50
Mellan skål och vägg. Humoresker, skizzer, bagateller och reseskildringar „ 1.50

Birger Schöldström, I kikaren. Minnen och anteckningar ..... „ 2.50
I Tittskåpet. Minnen och anteckningar „ 2.50

Johannes Sundblad, Skärgårdslif i Vester. Tidsbilder och bygdetyper ..... „ 1,50
Från land och strand. Fyra berättelser „ 1.50

Zangwill, Tiggarkungen. Humoresk. Med illustrationer ..... „ 2.25

Bret Harte, Öfverste Starbottle och hans klient „ 2.25

Francois Coppé, Novell och Novelett. Tio berättelser ..... „ 2.25

På verandan. Sexton berättelser ..... „ 2.25

I Hängmattan. Tjugoen skizzer och berättelser ..... „ 1.—

Adolf Johnsons Förlag,
Stockholm.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND
15000 401023580